

Confabula

májor

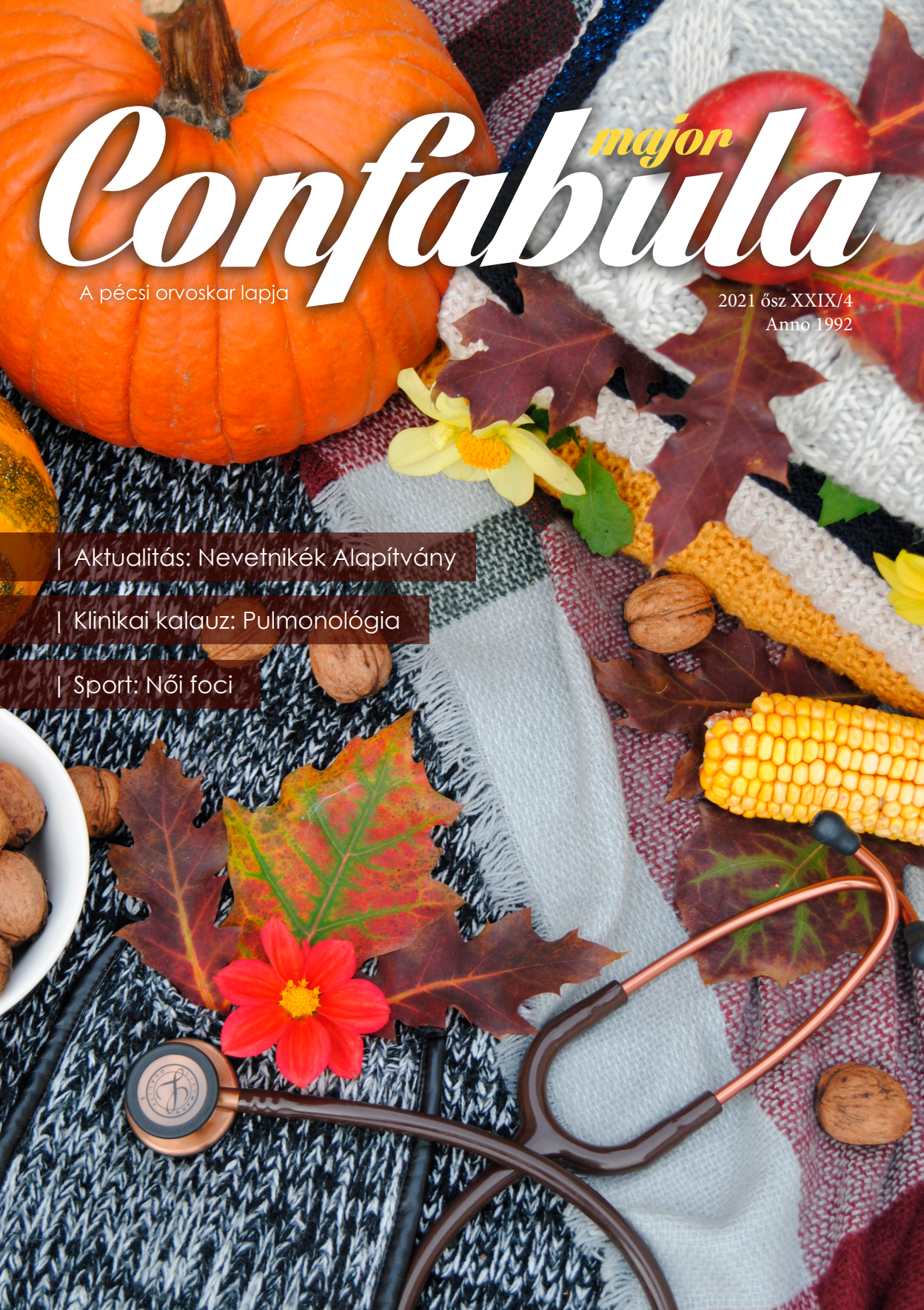
A pécsi orvoskar lapja

2021 őszi XXIX/4
Anno 1992

| Aktualitás: Nevetnikék Alapítvány

| Klinikai kalauz: Pulmonológia

| Sport: Női foci

Tartalom

- 3 Szerkesztői levél
- 4 ÁOK HÖK köszöntő
- 5 GYTK HÖK köszöntő
- 6 Üzenet egy Gólyától
- 7 Aktualitás: Nevetnikék Alapítvány
- 10 Klinikai kalauz: Pulmonológia rezidens szemmel
- 12 Gasztrovat
- 14 Környezetvédelem: Környezetszennyező szuperételek
- 17 Filmajánló
- 20 Könyvajánló
- 22 Sorozatajánló
- 23 Prof. dr. Fekete Miklós: Nézeteim egy ifjú leendő orvos számára a pályánkról
- 30 Poeta ductus
- 34 Sikeres nők: Interjú Dr. Gyulai Saroltával
- 36 Sport: Női foci
- 38 Visszatekintés: Medikus értelmező szótár anno 1992-ben és most
- 40 Művészetem lopva
- 42 Instagram
- 45 Programajánló

Főszerkesztő:

Takács Báborka Rebeka

Címlap fotó:

Takács Báborka Rebeka

Bukran Miriam

Dr. Gerencsér Bianka

Kiss Krisztina

Kühár Zsófia

Lukács Márk

Lukácsi Viktória

Prof. Dr. Fekete Miklós †

Pusztai Réka

Takács Báborka Rebeka

Török Emma

Váradi Kata

Olvasószerkesztők:

Kiss Krisztina

Takács Báborka Rebeka

Tizedes Gitta

Fotó:

Lukácsi Viktória

Takács Báborka Rebeka

Török Emma

Tördelőszerkesztő:

Jenei Dániel

E számunk szerzői:

Borsos Péter

Felelős kiadó:

Pénzes Martin

PTE-ÁOK HÖK elnök

Nyomda:

Sz. K. Stúdió Kft.

Elérhetőség:

confabula.szerkesztoseg@gmail.com

borka9517@gmail.com

facebook.com/Confabula

instagram @confabull

Kedves Olvasó!

Legnagyobb örömünkre – a 2019 őszen megjelent utolsó nyomtatott számunk után –, végre alkalmunk nyílt ismét a nyomdából érkezett, friss és ropogós lappal jelentkezni. Az utóbbi két évben rendkívüli mértékben volt szükséges alkalmazkodnunk a folyamatosan változó körülményekhez mind az egyetemi, mind a hétköznapi élet tekintetében. Ami viszont állandó volt ebben az időszakban is, az csapatunk töretlen lelkesedése, hogy a készített tartalmak, nem csak az újságinkat olvasók, de a közösségi média felületeinket követők számára is kikapcsolódást és szórakozást nyújtsanak, miközben az aktuális történésekről sem feledkeztünk meg.

Rendkívül nagy büszkeséggel tölt el minket, hogy ezen igyekezetünk idén is visszaigazolást nyert szakmai zsűri által, ugyanis a DUE Tehetségutató Diákmedia Pályázatának felsőoktatási szekciójában az „Év Online Diákmediuma” kategóriában II. helyezést értünk el. Ugyancsak hatalmas megtiszteltetés, hogy a tanévnyitói ünnepi szenátusi ülésen „Egyetemi Kultúráért Díj”-ban részesült szerkesztőségünk.

Mit tartogat legújabb számunk? Aktualitás rovatunkban a Nevetnikék Alapítvány elnökével készítettünk interjút, mely hála az óriási összefogásnak, új otthonra lelt, így még sok gyermek arcára csalhat mosolyt a jövőben. A Sikeres nőkben Dr. Gyulai Saroltával beszélgettünk korábbi sikereiről és jelenlegi terveiről, míg a Klinikai kalauzban Dr. Gerencsér Bianka mutatja be rezidens szemmel a pulmonológiát.

A Poeta ductusban ezúttal a szerkesztőség kedvenc verseit olvashatjátok, melyek a „Creo ergo sum” pályázatra érkeztek be. Gasztrorovatunk a sós és az édes ízek kedvelőinek is tartogat, egy-egy gesztenyés receptet, a Környezetvédelem jegyében pedig olyan élelmiszereket ismertettünk, melyekről sokszor nem is gondolnánk, de termelésük/termesztésük fokozottan káros a környezetünkre. Ebben a tanévben rendhagyó módon ősszel is megrendezésre került a Medikus Kupa, mely bár az egyelőre csupán karok közötti bajnokságon szereplő női focicsapatnak álom, Sport rovatunkban nagy lelkesedéssel mesélték az edzésekről és a csapat megalakulásának történetéről.

Nehéz hivatást választottunk, mely az utóbbi idők történéseivel még inkább megerősítést nyert, így soha nem árthat egy kis útmutatás, melyre rálelhettek a tavaly év végén elhunyt Prof. dr. Fekete Miklós: Nézeteim egy ifjú leendő orvos számára a pályánkról című írásában. S ha ez nem volna elég, egy Gólyának is fontos üzenete van számotokra, melyet szintén érdemes elolvasni!

A Visszatekintés rovatban Instagram oldalunk hétindító Medikus értelmező szótárjának 1992-es elődjeiből szemezgettünk, majd bővebb betekintést is nyerhetek állandó tartalmainkba az online felületeinken. Természetesen nem maradhatnak el megszokott Ajánlóink sem, legyen szó könyvről, filmről vagy sorozatról.

Ezzel a számmal búcsúzom ugyan, mint főszerkesztő, de mérhetetlenül hálás vagyok az elmúlt év során szerzett tapasztalatokért, és a munkásságom során az újságunk iránt tanúsított figyelemért! Nyugodt szívvel adom át helyemet Kiss Krisztinának, kinek sokoldalúsága és elhivatottsága egész biztosan újabb sikerek felé vezet majd szerkesztőségünket. Remélem, hogy továbbra is figyelemmel kíséritek majd lapunk fejlődését!

Kellemes olvasást kívánok!

Borka

ÁOK HÖK KÖSZÖNTŐ

Sziasztok!

A közelmúltban került újra a kezeim közé az a két évvel ezelőtti Confabula szám, melyben akkori új csapatunk nagy lelkesedéssel mutatkozott be. Egy szép és fényes jövőt vizionáltunk, aztán jött az élet, és fityiszt mutatott nekünk. Így lett hirtelen a munkacsoportjainkból HÖK Operatív Stáb, a hallgatótársakból az egészségügyet életben tartó önkéntes tömeg, a kiismert mindennapokból pedig egy stresszes hullámvasút.

Honnan hová tartunk?

Újra kellett tervezni az oktatást, a szórakozást, a kommunikációt, az érdekképviseletet és még megannyi más területét az életünknek. Egyes projektek a tervezési fázisokból hátrébb kerültek, mások előrébb. Egy dolog azonban változatlan maradt, az elképzelés, hogy egy teljeskörű, átláthatóan működő és elérhető önkormányzattal képviseljünk minden hallgatót, azaz *Titeket*.

Az ötletek megvannak, sőt mi több, egyre csak szaporodnak. A motiváció és a vágy, hogy valami újat alkothassunk, változatlanul tombol bennünk. A kezdeti lépéseket már megtettük, innentől pedig még magasabb fokozatra kapcsolva haladunk tovább.

Kikkel?

Közösen, veletek. A vírus megjelenése nem szétszélesztette, hanem tovább erősítette közösségünket. A nehéz időkben az egész hallgatóság együtt ötletelt a megoldásokon, együtt hallatta hangját, és egymásnak vállatva segített ott, ahol tudott. Megedzódunk, fejlődünk, és lendületet szereztünk az elkövetkező időkre. Mindezekért szeretnék köszönetet mondani, és kifejezni óriási hálámat!

A bizalomnak azonban kölcsönösnek kell lennie, így ezúton is szeretnék mindenkit arra biztatni, hogy beszéljessünk.

Beszéljessünk, ha problémád akad.

Beszéljessünk, ha új ötleted támad.

Beszéljessünk, ha kicsit elvesztél és segítségre van szükséged.

Nyugodtan szólítsatok le a folyosón, üljetek oda a *MozaiQ*-ban, vagy írjatok egy üzenetet. A problémák csak akkor oldhatók meg hatékonyan, ha nyíltan beszélünk róluk, és közösen akarunk változást elérni.

Egyáltalán mi motivál?

A Medikus Kupák nyitották csak fel igazán a szememet, hogy pécsinek lenni különleges hivatás. Az a légkör, amit ott átélés, egyszerűen nem írható le szavakkal. Egymásért vagyunk, és ezt érzed a szurkolásban, az alapozásban, a sikerben, de még a bukásban is. Ha örülünk, akkor együtt örülünk, ha szomorúak vagyunk, akkor egymást vigasztaljuk. Ez egy olyan kincs, amit semmi áron sem cserélnék el.

Tehát egy szóban összefoglalva, hogy mégis mi motivál engem igazán: Ti! Ez a nagyszerű közösség, aminek büszkén mondhatom, hogy a tagja vagyok.

PTE ÁOK HÖK csapata nevében
Péntes Martin

GYTK HÖK KÖSZÖNTŐ

Kedves gyógyszerész-és orvostanhallgatók!

Lassan eltelik egy újabb félév, vele együtt pedig hamarosan újra elérkezünk a vizsgaidőszakhoz. Különleges volt ez az őszi tanév, hiszen másfél év után végre teljes mértékben jelenléti oktatás valósulhatott meg mind a *Gyógyszerésztudományi Karon*, mind pedig az *Általános Orvostudományi Karon*. Jó volt látni azt, ahogy újra étellel teltek meg a folyosók, a tantermek, ahogy a diákok birtokba vehették az új épületeket.

Akárcsak a félév, a vizsgaidőszak is különleges lesz, hiszen előreláthatólag nem a képernyőkön keresztül, hanem szemtől szembe fogunk vizsgázni oktatóinkkal, az *Unipoll* felület helyett pedig újra a jó öreg papír alapú tesztekre fogjuk körmölni a válaszokat. Elszoktunk ettől, ezért nem csak a golyák, hanem a felsőbb évesek is ugyanolyan bizonytalanul és félve fognak nekivágni ennek a lassan elkezdődő pár hétnek.

De ne szaladjunk még ennyire előre. Egy-két hét még visszavan, és bár már sokan elkezdtünk tanulni, próbáljunk meg kikapcsolódni is, hangolódni a közeledő ünnepekre, és kiélvezni ezt a maradék, viszonylag gondtalan időszakot.

a PTE GYTK HÖK csapata

Üzenet
egy Gólyától

A Kérdés...

Miért vagyok itt? – kérdezi magában a pécsi vasútállomás peronján álló gólya. Pestről lefelé vonatozva még rá sem eszmélt, hogy a kötelek, amiket otthon az idő során magára csavart, most egyszerre leváltak róla. Gondok is és tartóerők, minden ment a levesbe, amit ott hagyott.

Ha Te is most kerültél Pécsre gólyaként egy másik városból, akár még ismerős is lehet ez az érzés. Mikor ugyan a négy fal „beburkol”, de mégsem tudsz nyugton maradni, mert a takaród is idegen. Néha soknak tűnhetnek az ingerek is, amik az első hetekben érnek, hiszen megannyi új arc vesz körbe. Gondolj csak bele: ez a rengeteg arc, rengeteg ember megannyi történetet hordoz, és elég valószínű, hogy hasonló gondolatokkal lép be az egyetem kapuján, mint Te.

Hogyan kerültél ide? – kérdezed már az első órától kifelé bukácsló sorstársadat. Ezzel a kérdéssel lehet, hogy nagyon sokat tettél valakiért, ugye tudod? Az új szemeszter kezdetén, még ha nem is ég benned a vágy, hogy ezer embert megismerj, örömteli és szívmelegítő gesztus lehet, ha a másik hogylétéről vagy múltbeli történeteiről érdeklődsz. Ezzel akár épp levetted azt a béklyót, amit ide hurcolt, vagy érdeklődésedet kifejezve bizalmat ébresztettél benne. Néha az a legkevesebb, mégis a legtöbb, amit tehetsz egy félig ismeretlen (vagy annál is ismeretlenebb) gólyatársadért.

Ha pedig Téged kérdeznek meg, válaszolj készségesen! Értem, hogy ez nem mindig energiahatékony feladat – és noha a „jó gólya” a szezon végére fukar energiaállománnyal rendelkezik -, de ha veszed a fáradságot a válaszra, azzal átnyújthatod (akár) orvosi karriered kezdő elsősegélycsomagját. Tudtad, hogy az emberek tudat alatt gyakran gondolnak úgy másokra, mint relációs pontokra? Mesélg egy ki-

csit magadról, oszd meg bánatod, örömed és tapasztalatod, mert nem kizárt, hogy egyszerre visítotok fel: „úristeeeeen, te is?!”. És akkor máris össze vagytok kötve a közös pontokon keresztül, ráadásul komfortot szereztek magatoknak és másoknak is. Sosem tudhatod, a történet melyik aspektusában „villan fel az ikerláng”.

Kik ezek az idegen emberek? A váltás még így is döcögős lehet. Kímélően, folyamatos megismeréssel lavírozva napról napra ideális megoldásnak tűnhet, de hogyan is valósítsd meg ezt, ha szorít a mellkasod amiatt, hogy megint kihagysz egy közös gólyaprogramot? A túl sok potenciális élmény idegőrlő. Mielőtt nyugtalankodásra adnád a fejed, kezd el megszerezni a gondolataidat. Mit érzel, ha nem jelensz meg egy összejöveteleken? És egyébként miért érzel így? Nem kell pszichológiai mélységekbe merülnöd, csak kontempláld végig, és maradj kicsit egyedül a gondolataiddal. Nagyon valószínű, hogy „nyertesén” kerülsz ki a gyakorlatból: a tudatosság nyereségével!

Ha úgy érzed, saját problémád (vagy egy társadé) elviselhetetlen, az egyetem szervezetei is segítségedre lehetnek. Keresheted a *Khairosz Alapítvány* pszichológusait, akik szinte minden, a diákélethez és magán problémákhoz kapcsolódó témákban beszélgetnek a hozzátok fordulókkal – természetesen anonim módon. Megoldás lehet még mindenféle gondra-bajra a *Diáktanácsadó Központ* szolgáltatása is, aminek munkatársai ingyenes tanácsadással várják a hallgatókat szintén rengeteg témában.

„Segíthetek?” – a varázskérdés, ami mindannyiunkról szól.

Írta:
Várad Kata

AKTUALITÁS

Nevetnikék
Alapítvány

A Nevetnikék Alapítvány 13 éve működő szervezet Pécsen. Mostanában sajnálatos módon talán gyakrabban is találkozhattatok velük különböző platformokon, ugyanis a Nyár utcai kórházi részleg bezárásával többek között ők is elvesztették irodájukat. Feladni semmiképpen sem akarták, így szem előtt tartva az alapítvány megalakulásának célkitűzéseit, belevágtak, hogy összegyűjtsék a pénzt egy házra, mely a **József Attila utcában van, és helyet adhat játékos foglalkozásainak, önkéntes képzéseiknek, játékaik tárolásának.**

Fő tevékenységeik:

- Játékos programok a fekvőbeteg kórházi osztályokon: a Pécsi Gyermekklinika minden osztályára szerveznek délutánonként játékos foglalkozásokat: pl. társasjáték, bábozás, mesemondás, kézműveskedés, zenélés, vagy bűvészt trükkök, attól függően, hogy a kis betegeknek mihez van inkább kedvük.
- 0-18 éves korú gyerekekkel foglalkoznak, illetve kiemelt figyelmet kapnak azok a csecsemők és kisgyermek, akiket valamilyen oknál fogva szüleik nem tudnak látogatni.
- A célkitűzés, hogy minden nap, minden osztályon, minden gyerekhez eljuthassanak. A foglalkozásokat mindig ketten tartják, az önkéntesek egy-két hónapos felkészítés (mely hospitálásokat és képzéseket tartalmaz) után vehetnek részt a programban, így garantált a minőségi munka.
- A mesefalfestés és a játékkészítés is a feladataik közé tartozik.

KÖMŰVES GLÓRIÁVAL BESZÉLGETTEM,

A NEVETNIKÉK ALAPÍTVÁNY ELNÖKÉVEL.

Hogyan vágta neki az alapítványnak, milyen volt kezdetben a munkád? Milyen indítástól döntöttél úgy, hogy alapítványt hozol létre, és miért pont gyerekekkel foglalkozót?

Az én személyes történetem az, hogy mikor kamasz voltam, egy barátnőm bekerült a kórházba, és amikor őt látogattam, már akkor megfogalmazódott bennem, hogy dögunalom lehet ott lenni, s hogy milyen jó lenne, ha lennének programok. Az ő kezelőorvosával akkor össze is barátkoztam, s miután felnőttem, kaptam is lehetőséget, hogy elindítsak egy programot. Először egy barátommal mentünk be, és úgy tartottunk egy zenés-kézműves foglalkozást. Ez akkor nagyon jól sikerült, s hamarosan jelentkezett is az igény az osztályon, és több osztályon is, hogy akár minden nap menjünk. Kezdetben, mikor csak ketten voltunk, a nagy igény miatt úgy tűnt, hogy ezt nem fogjuk tudni csinálni, azonban támadt egy olyan ötletem, hogy ha én szívesen bemegyek a szabadidőmben játszani gyerekekkel, akkor hátha mások is csatlakoznának. Ekkor hirdettük meg az önkéntes programot. Egy hónap múlva már tizenöten voltunk. Mivel gyógypedagógus vagyok, eleve érdekelt ez az irány, ezért az első foglalkozások számomra igazi flow élményt adtak, vitt minket a lendület. A nagy lelkesedés miatt jó volt elkezdni a munkát, persze mivel beteg gyerekekkel dolgozunk, ezért nyilván nehéz volt kitalálni, hogy hogyan motiváljuk őket, hogyan rázzuk fel őket ebből a bizonytalan, frusztrált lelkiállapotból. Illetve a betegségtől is függött, hogyan kell, illetve lehet a gyerekekkel bánni. Ki mennyire mozgatható? Mennyit van bent az osztályon?

Az önkéntesek kiképzése sem volt egyszerű feladat, próbáltuk őket megtanítani arra, hogy ne betegeket lássanak, hanem gyerekeket elsősorban, hogy elő kell csalogatni a gyerekökökből a játék szeretetét, hogy ezzel is eltereljük a figyelmüket a fájdalomról és az unalomról.

Hogyan lehet jelentkezni önkéntesnek, és milyen képzésekben részesülhetnek a felvétel után?

Ki kell tölteni egy jelentkezési lapot, majd részt venni egy interjúján, hospitálniuk kell. Szépen lassan vezetjük be őket az egész folyamatba.

Továbbá van egy alapképzés, illetve bemutatkozó foglalkozás is. Ami az évek alatt változott az az, hogy a képzési részek bővültek. Például kommunikációs tréningünk is van, amivel kicsit a gyermekpszichológiába is bevezetjük az önkénteseket, illetve a művészeti képzések tárháza is kibővült. Az alapképzés az, amit mindenkinek el kell végeznie, de ezen kívül is számos lehetőséget kínálunk az önkéntesek ismereteinek bővítésére, mint pl. interaktív és klasszikus mesemondó, bábos, zenés, bűvész, kártyatrükkös, kézműves, játékos, pantomim, életkori elosztás szerint külön csecsemő és társasjáték továbbképzés.

Mit szeretsz a legjobban a munkádban?

A tizenhárom év alatt eléggé kibővült a munkánk feladatköre, már nem „csak” látogatjuk a gyerekeket, hanem mesefalat is festünk, játékokat is készítünk, ahol felmerült az igény, ott a gyerekeket oktatásban is részesítettük, de volt, hogy ápolási és orvosi eszközöket vettünk a kórháznak. Ugyebár a Nevetnikék egy helyi szervezet, és nagyon jó a kapcsolat a klinikával, ezért mindig hamar és jól tudunk alkalmazkodni a kéréseikhez és az aktuális igényekhez. A legjobban azt szeretem ebben az egészben, hogy ez egy jól fejlődő, dinamikus szervezet, amiben én magam is mindig meg tudok újulni, és azt gondolom, hogy az önkéntesek is.

Mi az, ami már 13 éve adja a lendületet az egész programhoz?

Az, hogy nagyon jó csapattal dolgozom. Imádom, hogy ilyen inspiráló a közeg. Tehát minden tag színes egyéniség, rengeteg különböző dologhoz ért, és nagyon sok kreatív ember veszi ki a részét a munkából. Pl. idén nyáron szerveztük az első gyerektábort rászoruló gyermekek részére Pécsen és Kaposváron. Illetve mikor a COVID idején nem mehettünk a kórházba a gyerekekhez három hónapig, akkor is nagyon jól tudott reagálni a helyzetre a társaság. A városban elsőként mi kezdtünk az időseknek bevásárolni, és élelmiszerosztást is szerveztünk a rászorulóknak, munkanélkülieknek. Őket a továbbiakban is figyelemmel kísérjük, míg munkába nem tudtak állni. Tehát semmilyen kihívás elől nem hátrál meg a csapat, nagyon kreatívak és kitartóak. Kitartásból summa cum laude diplomát érdemelnének.

Szerinted mi a Nevetnikék vonzereje, miért van ilyen sok lelkes önkéntesetek? Mi az, amire a legbüszkébb vagy az elmúlt évekből az alapítvánnyal kapcsolatban?

A színes programok miatt lehet ennyi lelkes önkéntesünk. Pl. a mesefal festésnél sokan rácsodálkoznak, hogy

"JÉ, TUDOK MICIMACKÓT FESTENI, PEDIG ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN VOLT UTOLJÁRA ECSET A KEZEMBEN!"

A játék készítésnél is kipróbálhatnak új kompetenciákat, közben pedig olyan alkotás készül, ami nagyon hasznos és szükségszerű.

Azon, hogy miért ilyen kitartóak, én is mindig elcsodálkozom. 13 éve csinálom ezt az egészet, a kezdetekben az átlag 3 éve önkénteskedők számítottak a legkitartóbbnak, majd ez átlag 5 év lett, majd 8 év. Sokan csak egy szükséges költözés miatt hagyják abba. Viszont a helyiek sokáig elköteleződnek, a kórházlátogató önkéntesek hetente vesznek részt a munkában. Azt gondolom, hogy ez egyedi, és nagy büszkeséggel tölt el, hogy az önkénteseink hosszú évekig ennyi időt töltenek nálunk. Én is mostanában jöttem rá, hogy már mennyi ideje együtt vagyunk, és egy igazi család lettünk. Mindenki nagyon megszerette itt a munkát. Talán ez az egész túl is nő azon, hogy mi beteg gyerekeknek segítünk, mert mi EGYÜTT segítünk a beteg gyerekeknek.

Mi az az öt dolog, ami a legjobban jellemzi a munkátokat?

Mesefal festés, kórház látogatás, lelkesedés, kreativitás, hatalmas adag szeretet.

Van-e valamilyen konkrét eset, ami nagyon mély nyomot hagyott benned a munka során, akár köszönetnyilvánítás szülőktől, akár a gyerekek reakciója?

Igen, van ilyen több is. A kedvencem az, ami a sebészetben történt: egy öt éves kislány, aki autóbalesetet szenvedett, deréktól lefelé gipszben feküdt az osztályon. Délelőtt történt az autóbaleset, s mi délután látogattunk el hozzá a klinikára, akkor ő még mindig kitarotán sírt (szerecsés helyzetben volt, mert a szülei ott voltak mellette), viszont nagy fájdalmakra panaszkodott, s minket is elküldött. A szülők már szoltak is az ápolónőnek, hogy újabb fájdalomcsillapító adagra van a kislánynak igénye. De mi nem adtuk fel, elővettük a jól képzett bábainkat, amire ő gyorsan reagált, s felfigyelt, sőt mikor az ápolónő megérkezett 5 percen belül az újabb fájdalomcsillapító adaggal, akkor a kislány őt küldte el, hogy neki ez nem kell, és egy órán keresztül figyelte a bábjátékunkat, bohóckodásunkat. A nővérek pedig másnap jelezték, hogy a kislány aznap nem sírt többet. Ez rendkívüli élmény volt, nagy siker, s mindennek tetejében még meg is spóroltunk egy adag gyógyszert. Mindenekelőtt azonban azt mutatja meg igazán ez a történet, hogy a gyerekeknek mennyivel könnyebb gyógyulni akkor, ha támogató közeg veszi őket körül.

Mit üzennél Nekünk, orvostanhallgatóknak, mint egyfajta köztes személy a beteg gyerekek és az orvos között?

Több orvostanhallgató is volt már önkéntesünk, ami szerintem akkor lehet főként érdekes, ha valaki gyermekorvos akar lenni, de talán akkor is, ha felnőttekel akarna foglalkozni. Úgyhogy azt üzenném, hogy kétféleképpen is be lehet adni a szurit: úgy, hogy fájjon és sírjon a gyerek vagy úgy, hogy észre se vegye! És azt gondolom, hogy ha hallgatóként részt vesznek a programjainkon, akkor tudnak ilyen kompetenciákat, trükköket elsajátítani. Szerencsére jó sok olyan orvos van a klinikán, akik ezeket már alkalmazzák.

Készítette:
Lukácsi Viktória

A hihetetlen összefogásnak hála, október 30-án összegyűlt a kitűzött 40 millió forint, amely lehetővé teszi, hogy új otthonba költözzön az alapítvány, és tovább folytassa a munkát! Kívánjuk, hogy még sok-sok gyermek arcára csaljanak mosolyt!

PULMONOLÓGIA

DR. GERENCSÉR BIANKA REZIDENS SZEMÉVEL

Talán nem tévedek nagyot, ha más szakképzésben résztvevő kollégák nevében is azt mondom: minden kezdet nehéz, de annál szebb és örömtelibb.

A rezidensképzésben szerzett pár hetes tapasztalat után az ember még mindig inkább hallgatónak érzi magát, bár valami mégis más. A pécsi *Pulmonológiai Tanszék*re bemenni minden reggel már nem olyan érzés, mint ötödéves koromban, de valahogy még nem is olyasféle, mint felkészült orvosként. Egy valamit viszont biztosan állíthatok: sokkal izgalmasabb. A klinikumban dolgozva számos olyan kihívás tárul elénk, amit az egyetem alatt nem feltétlen tapasztalunk meg, vagy ha gondolunk is rá, nehéz elképzelni milyen is lesz valójában. Talán a legtöbb diáknak az a félelme ettől a szakterületről, hogy a betegeknek rossz általános állapota van. Tapasztalataim szerint egy átlagos belgyógyászati osztályhoz viszonyítva nem rosszabb, sőt, akadnak kimondottan érdekes és sikeres esetek, főleg a szakrendelésre érkező betegek között. Ezért azt mondanám, a tüdőgyógyászat olyan, mint a belgyógyászat, csak több köhögéssel és hallgatósággal, az idő előrehaladtával pedig több manualitással.

A tanszéken az osztályon kívül három rendelő található: légzésfunkció, valamint bronchológia, ahol diagnosztikus és terápiás bronchoscopya történik. Rezidensként elsősorban osztályos feladatok ellátása végezhető, mint például: vérgáz analízis, betegfelvétel, vértrafó, katéterezés, mellkas- vagy éppen hascsapolás, de bármilyen belgyógyászati eset előfordulhat. Jelenleg nagyrészt ezen feladatok elvégzésében segítek, de majd egy szép napon én is bronchoscopyt ragadok, és leszívhatom a légutak legmélyebb bugyraiban található tapadós váladékokot, amit az erőtlen betegek már nem tudnak felköhögni. Tudom, nem hangzik túl étvágy gerjesztően, de ebben a szakmában talán nincs jobb érzés annál, mint visszaadni az embereknek azt, ami nélkül nem tudnak élni: a lélegzetvétel megnyugtató érzését. Hisz nincs annál ijesztőbb, mikor ettől az alapvető vitális funkciótól megfosztanak bennünket.

Egy fárasztó nap után pedig én is általában csak ennyire vágyom: fellélegezni, hogy ma is azt tehettem, amiért a hat év alatt végig dolgoztam: segíthettem beteg embereken.

És még valami: egy percig sem unatkoztam!

Várunk szeretettel!

Fotó: Lukácsi Viktória

Gasztrovat

A hűvösebb napok beköszöntével sokan szeretnek több időt tölteni konyhában, és különböző őszi finomságokkal kísérletezni. Mi most a sós és édes ízek kedvelőinek is hoztunk egy-egy gesztenyés receptet, amivel egy kis színt vihettek a borongósabb hétköznapokba vagy hétvégébe.

Gesztenyétorta

Hozzávalók:

A piskótához:

- 6 tojás
- 6 evőkanál cukor
- 6 evőkanál liszt
- egy késhegynyi szódadikarbóna

A krémhez:

- 50 g vaj
- 50 g liszt
- ½ l tej
- 300 g cukrozott gesztenyepüré
- rum vagy rumaroma
- cukor
- egy kevés étcsokoládé

Elkészítés:

A piskótához kettéválasztjuk a tojásokat, és a fehérjéből kemény habot verünk. Ha elkészültünk, folyamatos és lassabb keverés mellett kanalanként hozzáadjuk a cukrot, majd egyével a tojássárgákat is. Ezután abbahagyjuk a keverést, és a szódadikarbónát a liszttel óvatosan a keverékhez forgatjuk egy spatula segítségével. Az így elkészült piskótátésztát egy kivajazott tortaformába öntjük, és 180 fokon, nagyjából 20 percig sütjük - hogy a tűpróbánál ne maradjon tészta a tűn.

A krémhez egy kis lábasban felmelegítjük a vajat, és hozzákeverjük a lisztet. Amikor ez forni kezd - vigyázzunk, hogy ne égjen oda, mert pár perc az egész - hozzáöntjük a tejet, és kis lángon sűrűsödésig, csomómentesre keverjük. Amikor puding állagú krémet kaptunk, leveszük a tűzről, hozzáadjuk a gesztenyepürét, és addig keverjük, amíg homogén masszát nem látunk. A folyamat közben kóstolás alapján ízesíthetjük még rummal (rumaromával) vagy cukorral.

A torta összeállításának a legcélszerűbb akkor nekiállni, amikor már a piskóta és a krém is kihűlt, mert így mindkettővel könnyebb dolgozni. A piskótát kettévágjuk, és körülbelül a krém harmadát a két lap közé kenjük, majd egy nagy lyukú reszelővel étcsokoládét reszelünk bele. A gesztenyés massa maradék két harmadával pedig kívülről borítjuk be a tortánkat, és akár már tálalhatjuk is.

Aszaltszilvás gesztenyekrémmel töltött göngyölt pulykamell

Hozzávalók:

- 1 kg pulykamell filé
- 200 g cukrozatlan gesztenyemassza
- 1 fej vöröshagyma
- 70 g felkockázott bacon
- só
- bors
- kakukkfű
- 100 g aszalt szilva
- 1 beáztatott zsemle vagy 3 evőkanál zsemlemorzsa
- 1 tojás
- 150 g szeletelt bacon

Elkészítés:

A vöröshagymát apróra daraboljuk, és a kockázott baconnel egy kevés olajon megpirítjuk. Egy kicsit hagyjuk kihűlni, addig a pulykamellet nagyobb, vékony szeletekre vágjuk, kiklopfoljuk és besózzuk, megborsozzuk. A kissé kihűlt hagymás baconhöz keverjük a gesztenyepürét, a felaprított aszalt szilvát és a kakukkfűvet, majd hozzáadjuk a beáztatott kinyomkodott zsemlet is - ha nincs otthon erre a célra alkalmas zsemle, akkor három kanál zsemlemorzsból és néhány evőkanál vízből teljesen hasonló állagú, a célnak tökéletesen megfelelő masszát kapunk. Sóval és borsal ízesítjük, majd beleütünk egy tojást, és összekeverjük a töltelékkel. A pulykamell szeleteket vastagon megkenjük a gesztenyés masszával, és felcsavarjuk, majd baconszeleteket tekerünk köréjük. Szük-

ség esetén fogpiszkálóval rögzíthetjük a göngyölegeket. Előmelegített sütőben 200 fokon, nagyjából fél óráig sütjük lefedett tepsiben (az utolsó néhány percben a fedőt vagy fóliát eltávolíthatjuk, így szépen megpirulnak a töltött roládok). Burgonyapürével és almászósszal vagy salátával tálalhatjuk.

Jó étvágyat kívánunk!

KÖRNYEZETVÉDELEM

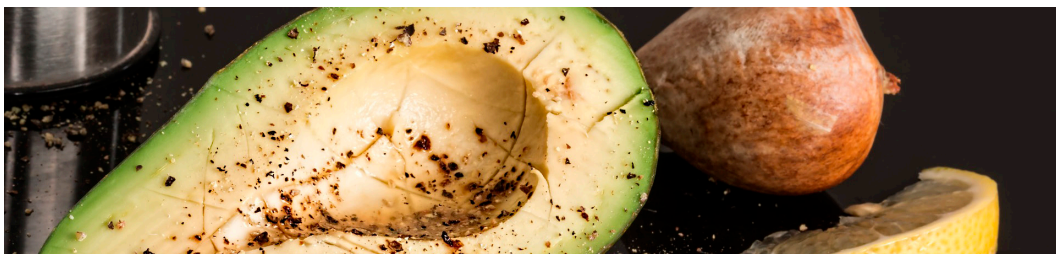

Környezetszennyező szuperételek

Régóta tudjuk, hogy amit elfogyasztunk, hatással van az egészségünkre és a jólétünkre, ám nem csak a tápanyagok felszívódása okán. Nem újkeletű, hogy nem csak azokat az zöldségeket, gyümölcsöket esszük meg, amik az ablak alatti kiskertben termettek. A világ feltérképezésének egyik fő mozgója volt az élelmiszer kereskedelem, napjainkra azonban átessett a ló túloldalára az egzotikus, idegen ételek és italok utáni vágy. Következzen néhány példa arra, amikor a fogyasztott áru túlzott népszerűsége hosszútávon rontja a fogyasztók életminőségét.

Avokádó

Ha egy közös pontot szeretnénk találni minden fitnessguru, lifecoach és influencer Instagram oldalán, nem állunk nagy kihívással szemben: csak keresnünk kell egy avokádós szendvicset. Az elmúlt években rendkívül nagy ismertségre tett szert a gyümölcs. Ettük már pirítóson, salátában, guacamoleként. A mexikói konyha tradicionális alapanyaga azonban mára már túl nagy népszerűségnek örvend. Folyamatosan és rendkívüli mértékben irtják az esőerdőket, hogy helyet teremtsenek az avokádó fának, ami nem csak rontja globálisan a levegő minőségét, de sok ritka és veszélyeztetett faj fennmaradását is kockáztatja.

Quinoa

A szénhidrátzegény, fehérjegyazdag quinoa mára már szuperételnek számít. A fogyókúrák, diéták egyik alapköve, az egészség nagykövete. Könnyű elkészítése és semleges íze lehetővé tette, hogy mindenki mindenhez is felhasználhassa.

Ha pontosak akarunk lenni, nem mindenki. A növény eredetileg a dél-amerikai szegények fő élelme volt, akik a nagy kereslet miatt felszökő árakkal már nem tudták felvenni a versenyt, így eltek az élelmiszertől. Helyette olcsóbb, rosszabb minőségű ételekhez kell nyúlniuk azon túl, hogy lakóhelyeik is egyre nagyobb szennyezésnek vannak kitéve a folyamatosan növekvő iparosodott termesztés miatt.

Hús és szója

A húsfogyasztók és a húsmentes étrendet követők között állandó vita, hogy melyik életmód az etikusabb, melyik a környezetkímélőbb, melyik az egészségesebb. Habár az ember mindenevőként rákényszerül a húsfogyasztásra is, modern társadalmunk már rengeteg alternatívát kínál azoknak is, akik étrendjükből inkább kiiktatnák vagy csökkentenék az említett élelmiszert.

Egy ponton tagadhatatlanul igaza van a húskerülő csoportnak. A nagygazdaságok farmjain ritkán, de esetenként szörnyű körülmények között tenyésztett állatok nagy környezeti szennyezéssel járnak. Elsősorban az állatok által termelt és kibocsátott bélgáz, vagyis a légkörbe bocsátott metán okozza a problémát, ám nem haladhatunk el szó nélkül a szójával való dúsítás mellett sem. Sokan a szóját egyenesen a hús alternatívájaként fogyasztják, ám ez sem a legkörnyezetkímélőbb opció. A radikálisan megnövekedett szójafogyasztás miatt a termelők erdőket irtanak ki, és alakítanak termőföldekké.

Lazac

A híresen drága halászott vadlazac nem mindenki számára elérhető, így a piaci rést kihalászva létrejöttek a lazactenyészetek. Itt azon felül, hogy antibiotikumokkal kezelik őket, a halaknak rendkívül sok egyéb állati fehérjére van szükségük - súlyuk közel hatszorosára-, így környezetileg igencsak megterhelő tenyésztésük.

Kakaó

Nyugat-Afrika őserdei eltűnőben, a gyerekmunka virágzóban. Mindez az illegális kakaótermesztésnek köszönhető. *Elefántcsontpart* és *Ghána* - a világ két legnagyobb kakaótermelője - számolhat be a legszignifikánsabb pusztításról, hiszen az elmúlt évtizedekben esőerdeik területének közel háromnegyede kiirtásra került. A folyamatosan növekvő csokoládé kereslet pedig nem tesz jót a jelenségnek, a legális kakaótermelés már nem bír eleget tenni a fogyasztók elvárásainak. A „tisztá” kakaószemekből készült csokoládék egy polcra kerülnek a „piszkos szemekkel”, azaz a gyerekmunkával illegálisan kialakított termőföldeken termelt áruval.

Cukor

Legyen szó cukornádról vagy cukorrépáról, a cukor előállításához rengeteg forrás szükséges. A növény, azon túl, hogy gazdagon kezelik növényvédő vegyi anyagokkal, rengeteg vizet igényel. Az aratást követő finomításról pedig már említést se kell tennünk. Így nem csak az egészségünknek, hanem a környezetnek is jót teszünk, ha minimalizáljuk a cukor ilyen formájú fogyasztását.

Rizs

Ha meghalljuk a rizstermesztés szót, mindannyiunknak beugrik a kínai lépcsős rendszerű rizsföldek képe, ahol láthatjuk, milyen elképesztő mennyiségű vízre van szüksége ezeknek a növényeknek. A WWF (*World Wildlife Fund*, magyarul *Természetvédelmi Világalap*) adatai szerint 1 kg rizs termesztéséhez és előállításához több mint 30 hektoliter vizet használnak fel. Ezenfelül a rizsgazdaság az üvegházhatás kialakításáért is erősen felelős, a szarvasmarhák után a rizs feldolgozása jelenti a második legnagyobb metánterhelést.

Ha egy kicsit figyelmesebb fogyasztók szeretnénk lenni, vagy próbálnánk a lehető legkisebb mértékben károsítani a környezetünket, nincs nehéz dolgunk. A boltok polcain mindig **keressük a hazai termelők árúit**, hogy minimalizáljuk a szállítással járó ökológiai terhelést! Ha lehetőségünk van rá, válasszuk az ellenőrzött forrásból származó **„fairtrade”** jelzéssel bíró élelmiszereket! Mindig szezonális zöldséget és gyümölcsöt fogyasszunk, **kerüljük az egyszer használatos csomagolásban érkező termékeket!** Néha egy kicsit magasabb lesz így a vásárlás végösszege, az utánajárás miatt pár perccel többet töltünk majd a boltok sorai között, és talán néha egynél több kistáskával, textil szatyorral kell készülnünk, ám összességében nem nagy ár ez a Föld épségéért és megóvásáért.

Írta:
Kiss Krisztina

FILMAJÁNLÓ

Kémek a filmvászonon

Mindannyian hallottunk már *James Bond*ról, a *007-es ügynökről*, vagy *Tökiről*, a szegény sorból feltörő *Kingsman*ról, *Ethan Huntről*, akinek egy küldetés sem lehetetlen, vagy *Johnny English*ről, öfelsége utolsó titkosügynökéről. Ők, és még sokan mások megmutatták, milyen a világ egyik legkülönlegesebb szakmája, a kémszakma, amelyben 0-24-ben figyelmesnek kell lenni, mindig készen kell állni a támadásra vagy éppen a menekülésre. Milyen, ha a kollégáid és az ellenségeid is profi gyilkosok, a megtévesztés mesterei, s mindehez elegancia és könyörtelenség párosul. Következzen pár példa, természetesen a teljesség igénye nélkül, az elmúlt évtizedek híres filmes kémjeiről:

Anna

A kémjatszámokban megszokott elem, hogy a nők mindig rafináltak, kiszámíthatatlanok és csábítóak. Nincs ez máshogy *Luc Besson* 2019-es *Anna* című filmjében sem, ahol ezúttal a misztikus kémnő nem csupán mellékszerepet kapott. *Anna Poliatova*, a KGB sikeres kémje szegény sorból származó orosz fiatal lány, aki a film folyamán matrjoska babaként mutatja be személyiségeit, miközben sorra bolondítja magába az őt körülvevő férfiakat.

Spy - A kém

A kémfilmeknek sem kell mindig komolynak lenni, erre pedig a legjobb példa *Melissa McCarthy* 2015-ös akció vígjátéka. A sokáig háttérben bújkáló *Susan Cooper* CIA ügynök bálványozottja halála után lehetőséget kap a terepmunkára, ahol nemcsak az ellenség, hanem munkatársai is rendszeresen keresztbe tesznek neki.

Le Grand Blond avec une chaussure noire - Magas, szőke férfi felemás cipőben

Pierre Richard 1972-es francia kémfilmje a mai napig klasszikusnak számít. *Francois*, a francia muzikus egy véletlen folytán kerül keresztútba, a francia titkosszolgálat feje ugyanis egy véletlen folytán sztárkémmé állítja be, akit a haza védelmében likvidálni kell. A férfi a lista többi szakemberével szemben nem szakmai rátermettségének, inkább bohókásságának köszönhetően szöki meg a zűrösebbnél zűrösebb szituációkból. Persze jó kémfilmhez híven közben magába habarítja női főszereplőnk is, miközben a valódi kémek elismerését is kivívja.

Bridge of Spies - Kémek hídja

Listánk másik ügynökszerepbe csöppent átlagembere, a Tom Hanks által alakított ügyvéd, James Donovan. Donovannek a CIA megbízásából Berlinbe kell utaznia, ahol tárgyalásokat kell kezdeményeznie az ellenséges Szovjetunióval egy fogvatartott amerikai kém átadásáról. A többszöri korábbi próbálkozások mind kudarcba fulladtak, ám az ügyvéd segítségével új esély adatik. Természetesen a hidegháború csúcspontján nem elég, ha ügyvédként állja ki a próbát, túl kell lépnie feladatkörén, amire a CIA fel is készíti.

Salt - Salt ügynök

Az Angelina Jolie alakította Evelyn Salt a CIA kiválósága még a kémek számára is megdöbbentő nehézséggel áll szemben: Egy orosz „munkatárs” azzal áll elő, hogy Evelyn a KGB alvó ügynöke, akinek jelenlegi feladata az Egyesült Államokba látogató orosz elnök kiiktatása. Mindkét titkosszolgálat hajtóvadászát indít ellene, szerencsére őt sem kell féltelnünk, a kiképzés nem volt hiába való.

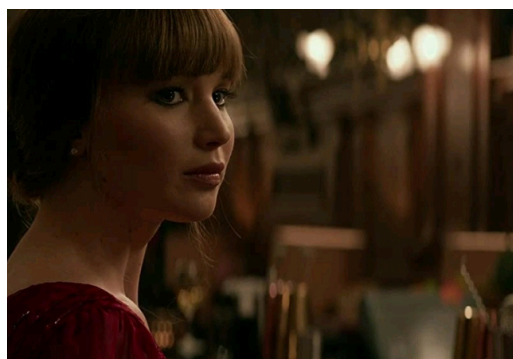

RED

Az egykori CIA ügynök Frank Moses nyugodtan éli mindennapjait unalmas kis kertvárosi házában. Napjainak fénypontját a nyugdíj-központ telefonos ügyintézőjével való kedves, néha fölöttébb beszélgetések jelentik. Mikor a semmiből fegyveresek lepik el házát, és szinte mindent megsemmisítenek, szerencsére sikerül megszöknie. Hamar kiderül, hogy a Bruce Willis játszott kém nem egy átlagos ügynök, hanem a testület nyugdíjazott, veszélyes katonája (R. E. D. – Retired, Extremely Dangerous). Macska-egér játszma veszi kezdetét, ahol Franknek ki kell derítenie, kiben bízhat, és miért vadásznak rá volt munkaadói.

Red Sparrow - Vörös Veréb

Listánk másik gyönyörű oroszja, akit a kényszer a titkosszolgálat körébe juttat. Domika Jegorova, a Jennifer Lawrence alakította balett-táncosnő egy baleset és az emiatt kialakult anyagi nehézségek miatt nagybátyja javaslatára bekerül egy kémprogramba, ahol csinos fiatal nőket képeznek ki, a csábítás és gyilkolás művészetére. A lányról hamar kiderül, hogy tehetséges a kémhivatásban, így nemsokára az ügynökség egyik legjobbjává válik. Na de kinek az oldalán is áll valójában?

True Lies - Két tűz között

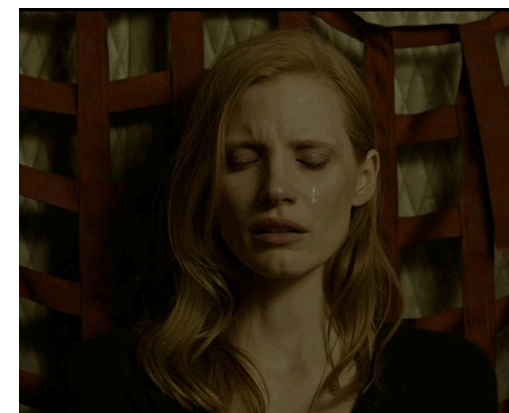
James Cameron 1994-es klasszikusa Arnold Schwarzenegger és Jamie Lee Curtis főszereplésével.

Harry Tasker a titkosügynökök gyöngye, a terroristák rémálma, családja előtt viszont csak unalmas számítógép árusnak tettei magát. Egy nap fényt derít rá, hogy felesége egy magát kémnek kiadó átlagos autókereskedővel találkozzon a háta mögött. Ki akarja deríteni, van-e indoka féltékenykedésre, így úgy dönt, megvicceli őket. Persze, a film egy pontján beüt a baj, és a terroristák mellett Harry családja veszélybe kerül.

Zero Dark Thirty - A Bin Laden hajsza

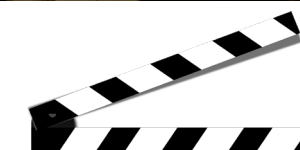
2001. szeptember 11-én az egész világot megrázó támadás érte az Egyesült Államokat. Az ikertornyokat és a Pentagont is érintő akció mögött az al-Kaida nevezetű terrorszervezet állt, élén Osama bin Ladennel. Egy évtizedig tartó hajtóvadászat vette kezdetét, mely sikerrel zárult.

A Jessica Chastain főszereplésével készült 2012-es film bemutatja a kutatásban résztvevők eltökéltséget, és a rendkívüli fájdalmat, amit az azóta is tabuként kezelt téma okozott az amerikai népben.

Atomic Blonde - Atomszöke

Lorraine Broughton a brit titkosszolgálat egyik legjobbjá berlini küldetést kap. Titkosügynökök, és még fontosabb, kettősügynökök személyazonosságát tartalmazó listát kell megszereznie, amire más ügynökségek, például a KGB is vadászik. Lorraine segítségére a berlini beépített ügynököt küldik, ám további nehézséget okoz, hogy egy kettősügynökkel teli munkakörben vajon tényleg megbízhat abban, aki segíteni akar?

Írta:
Kiss Krisztina

JANNE TALLER: SEMMI

Janne Teller: Semmi című regénye a világon egyes helyeken már kötelező olvasmány. Egy kedves szerkesztőtársam is azt mesélte, hogy náluk gimiben is az volt, ugyanis a magyar tanára szerint ezt a könyvet életében egyszer mindenkinek el kell olvasnia. Már a cím is elég ütős. Csupán egy szó, de vajon mit hozhatott ki ebből az egy szóból az író?

A regény fő elbeszélője Agnes, aki saját szemszögéből meséli el az általános iskola 8. évének történéseit, mely egy augusztusi meleg napon kezdődik, amikor a hippikolóniában felnőtt Pierre Antoh azt a kijelentést teszi, hogy tulajdonképpen semminek nincs értelme ezen a világon.

” Semminek sincs értelme. Ezt régóta tudom. Ezért semmit sem érdemes csinálni. Erre most jöttem rá.

Ezután Pierre elhagyja az iskolát, felmászik egy szilvafára, s tovább töpreng azon, hogy igaza van-e, vagy sem? Osztálytársai pedig be akarják bizonyítani neki, és maguknak is, hogy nincsen, ezért elhatározzák, hogy megkeresik az élet értelmét. Olyan tárgyakat kezdenek összegyűjteni, amiknek értelmet lehet adni.

” Az élet értelmét kerestük. Az iskolában semmi ilyesmit nem tanítottak. Így magunknak kellett utánajárni.

A keresgélés alatt azonban csak egy fejetlen játékbaba, egy zoltároskönyv, régi fényképek, elszáradt rózsaszirmok gyűlnek össze – ezért a gyerekek azt találják ki, hogy mindenkinek valami számára különösen fontos, saját dolgot kell felmutatnia. Oléna a bokszkesztyűjét, Hansnak a vadonatúj biciklijét, Hussainak az imaszőnyegét... A gyerekek szerint minél nagyobb az áldozat, annál nagyobb és jelentőségtejteljesebb az értelme. Ami azonban értelmetlen játéknak indult, hamarosan kontrollálhatatlanná válik. Ekkor lépnek közbe a szülők, a rendőrség, és még a média is felbukkan. Csak Pierre marad komolytalan és flegma, akinek ezért súlyos árat kell fizetnie.

A regény meglehetősen rövid, a morális kérdéseket firtató példázatban a csupán tizennégy éves gyerekek sokszor túl naivak és gyermetegek, máskor azonban túl bölcsek és filozófikusak. Pierre Anton karaktere legtöbbször nem magyarázza meg, hogy miért nincs semminek értelme, csak elülteti a bogarat a gyerekek fülében, amitől aztán ők is megkérdőjeleznek mindent.

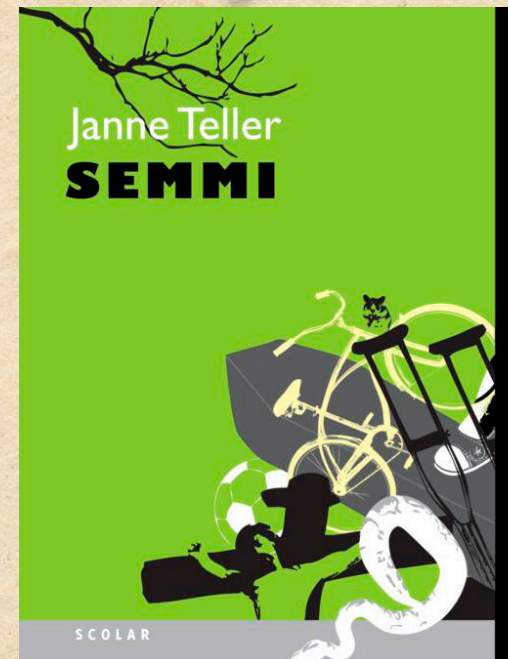
” -Azért járunk iskolába, hogy utána dolgozhassunk, és azért dolgozunk, hogy utána szabadságra mehessünk. De akkor miért nem kezdjük rögtön a szabadsággal? - kiabálta, s egy szilvamagot köpött felénk.

” -Ha nyolcvanéves korotokig éltek, akkor addigra már harminc évet végigaludtatok, jó kilenc évig jártatok iskolába és írtatok leckét, és majd tizen-négy évet töltöttetek munkával. Mivel már hat év elment a kisgyerekkorra és a játéokra, s mivel még tizenkét évre lesz szükség ahhoz, hogy takarítsatok, főzzetek és gyereket neveljete, legfeljebb kilenc évetek marad arra, hogy éljete.

Érdekes a regényben a kamaszkori nihilizmus, ahogy kiválasztják az életükből a fontos dolgokat, ahogy kényszerítik egymást arra, hogy feladják a szeretett, számukra fontos tárgyakat.

” Azért sírtunk, mert elvesztettünk valamit, és kaptunk valamit cserébe. És azért, mert elveszíteni és kapni valamit, egyformán fájdalmas. És mert tudtuk, mit veszítettünk el, de még nem tudtuk szavakba önteni, mi az, amit kaptunk.

A regénnyel kapcsolatban volt egy olyan érzésem, hogy hiába szól csupán 14 éves kamaszokról, ez a történet sokkal inkább szól a fiatal felnőtteknek vagy az idősebbeknek. Azon sem csodálkozom, hogy elég megosztó mű; sokan középszerűnek találják, a többség szerint azonban fantasztikus.

Úgy gondolom, hogy ez tényleg egy könnyű nyelvezetű, rövid, de jelentős mondanivalójú történet, amit érdemes elolvasni, nem hiába világhírű.

A cselekmény magával ragadó, nagyon vártam, hogy mi lesz a történet vége, milyen konzekvenciákat vonnak le a gyerekek, lesz-e felnőtt intervenció, és annak milyen hatása lehet majd a gyerekekre. Sikerül-e majd az osztálynak Pierre Antont meggyőzni, vagy egyáltalán miért olyan fontos meggyőzni azt a szegény fiút? Egy ponton miért nem hagyják abba a tárgyak feladását?

A regény végén minden bizonnyal mindenkiben megfogalmazódik a kérdés: tényleg semmi értelme nincs az életnek? Vagy ha van is, mi az?

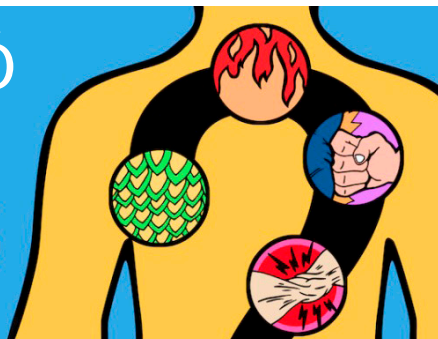
A választ viszont nem árulom el, derítsétek ki Ti!

Készítette: Lukácsi Viktória

N SOROZATAJÁNLÓ

DIAGNOSIS

FROM *The New York Times*

Ha már végignézted a *Dr. House* összes évadát legalább kétszer, és még a róla szóló kurzust is végigjártad, netalán a *Grace Klinikát* és *Dr. Murphy*-t is többször pörgetted végig vizsgaidőszak alatt, akkor azt hihetnéd, hogy már sok újat nem tudnak mutatni neked az orvosi témájú sorozatok. Sokan azonban még biztosan nem hallottak a *Netflix* saját gyártású dokumentumfilm-sorozatáról, a "Keressük a diagnózist!"-ról, amelyben *Dr. Lisa Sanders*, belgyógyász, a *Yale* orvosprofesszora és a *New York Times* régi szerzője, a *Dr. House* tanácsadója, olyan eseteket mutat be, melyek kapcsán korábban nem sikerült korrekt diagnózist felállítani.

Hét beteg életét követhetjük végig 43-49 perces részekben a betegség kialakulásától egészen a megfejtésig. Először a páciens elmeséli saját szavaival, hogy pontosan mik a panaszai, és hogy eddig milyen vizsgálatokon esett át, illetve milyen további lehetőségeket ajánlottak neki az orvosok, vagy épp milyen mindennapi nehézségeket okoznak neki a tünetei. Ezután lesz igazán érdekes a történet: *Dr. Lisa Sanders* ír az esetről egy cikket, és a páciens elbeszélését magába foglaló vi-

deóval azt megosztják a *New York Times*-nál. Innentől átadják a világ összes orvosának, gyógyszerészének, gyógytornászának, hasonló betegségben szenvedőjének és laikusának kezébe a lehetőséget, hogy válaszoljanak, és üzenetet küldjenek, akár írásos, akár videó formájában, hogy szerintük mi lehet a megoldás, vagyis a helytálló diagnózis. Nem egy személy életében ez jelentette annak a lehetőségét, hogy végre meggyógyuljon, vagy kiderüljön, hogy pontosan milyen betegségben is szenved, és tudjon tenni a tünetek ellen. Sőt, volt, akinek a felesleges kivizsgálások miatt rengeteg adóssága halmozódott fel, és emiatt nem tudott további orvosi segítséget kérni, hiszen *Amerikában* mindenki magának fizeti az egészségügyi ellátását.

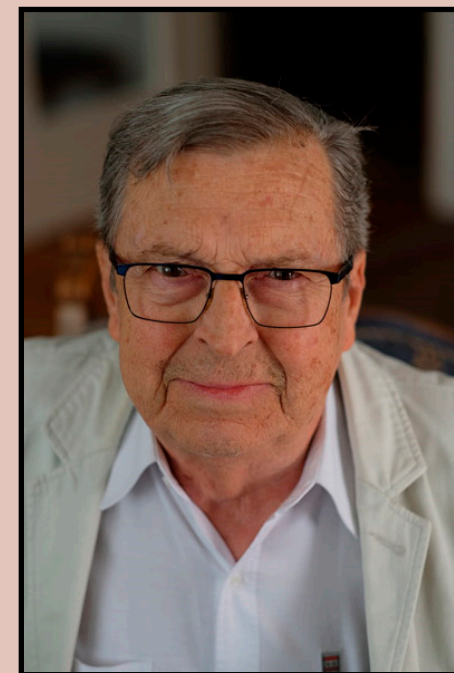
Tehát ha egy izgalmas utazásra indulsz, ahol Te is fejtegetheted, vajon mi lesz majd végül a megoldás, vagy csak fejleszteni akarod az angol tudásod, és készülni a nyelvvizsgára, akkor kattints a *Netflix*-re, és kezd el már ma. Aki kevésbé beszél az angolt se aggódjon, mert magyar felirattal is megtekinthetőek a részek, így nem marad le senki semmiről. Vajon Te fel tudod állítani a helyes diagnózist?

Írta: Bukran Miriam

Részlet Prof. dr. Fekete Miklós, ny. egyetemi tanár, a PTE, KK emeritus professzorának önéletrajzából, mely a 2016. májusi PTE Orvostudományi Hírmondójában jelent meg:

„Miskolcon, 1936-ban születtem. Szüleim dr. Fekete Miklós és Rigler Piroska gimnáziumi tanárok voltak. Iskolai tanulmányaimat 1943-1955-ig Szegeden és Pécsen végeztem. 1964-ben házasodtam. Feleségem, dr. Weidl Mária fül-orr-gégész, gyermek fül-orr-gégész és laboratóriumi szakorvos, ill. főorvos.[...] 1955-ben felvételt nyertem a Pécsi Orvostudományi Egyetemre. Tudományos Diákköri tagként a Kórbonctani Intézetben dolgoztam két évig, a mesterséges amyloidosis kérdésével foglalkoztam. Egyetemi tanulmányaimat 1961-ben fejeztem be, „summa cum laude” minősítéssel. Ettől kezdve a Pécsi Orvostudományi Egyetem Gyermekgyógyászati Klinikáján dolgoztam, amely első és utolsó munkahelyem volt. Első és meghatározó jelentőségű mesterem Kerpel Fronius Ödön professzor volt. 1965-ben szakorvosi vizsgát tettem csecsemő- és gyermekgyógyászatból. 1966-ban tanársegéddé, 1974-ben adjunktussá nevezték ki.[...] Klinikai kutatómunkával 1963-ban kezdtem foglalkozni, Mestyán Gyula tanár inspirálására és irányításával. Ő később közvetlen klinikai felettesem, majd klinikaigazgató professzorom lett. Sokaktól tanultam a pályám során, de elsősorban mindig az ő tanítványának vallottam magamat. [...] 1970/71-ben Wellcome Trust ösztöndíjasként a Manchesteri Egyetem Gyermekgyógyászati Tanszékének intenzív újszülött-osztályán és laboratóriumaiban dolgoztam, ill. végeztem kutatómunkát, egy éven át. [...] 1981/82-ben a Sheffieldi Egyetem Gyermekgyógyászati Klinikáján dolgoztam egy évig, mint kutató. Ugyanitt feladatom volt részt venni a hallgatók gyakorlati oktatásában, amit minősítéssel ismeretek el. Az Országos Szakképesítő Bizottság 1985-ben neonatologus szakorvosnak ismert el, szakmai gyakorlatom alapján, vizsga letétele nélkül. Az „Orvostudomány Doktora (MTA doktora)” minősítést 1986-ban szereztem „Perinatalis növekedés és pathologia” c. értekezésem megvédésével. 1989-ben nyertem egyetemi professzori kinevezést; munkahelyi beosztásomat illetően 1976-2005-ig voltam a klinika helyettes igazgatója. Tudományos publikációim mellett több könyvfejezetet és két önálló klinikai monográfiát írtam (*Újszülöttgyógyászat 1992.*, *Problémaorientált csecsemőgyógyászat 1995.*). Az *European Society for Paediatric Research* 1977-ben választott tagjává, 1982-ben lettem tagja a *British Neonatal Society*-nek. A Magyar Gyermekorvosok Társasága elnökségének 1982 óta voltam tagja. Saját egyetememen belül éveken át alelnöke voltam a POTE (majd PTE ÁOK) Habilitációs Bizottságának, ill. elnöke az Orvostudományi Klinikai Etikai Bizottságnak. 2006-ban kerültem nyugállományba. Azóta az orvostudományi kar, ill. a Gyermekgyógyászati Klinika emeritus professzora vagyok.”

Prof. Dr. Fekete Miklós: Nézeteim egy ifjú leendő orvos számára a pályánkról

„Kedves Főszerkesztő!

Az elmúlt év végén elhunyt tisztelt és szeretett munkatársunk, Dr. Fekete Miklós professzor (nekrológja az Orvostudományi Hírlap legutóbbi számában olvasható) szellemi hagyatékához tartozik orvostanhallgató unokájához 2016-ban írt „Nézeteim egy ifjú leendő orvos számára a pályánkról” c. magvas gondolatokat tartalmazó írása. Ezt a „parainesist” elküldtem másodéves unokahúgomnak is, aki nagyon inspirálónak találta. Ez indította arra, hogy a Confabula-hoz forduljak.”

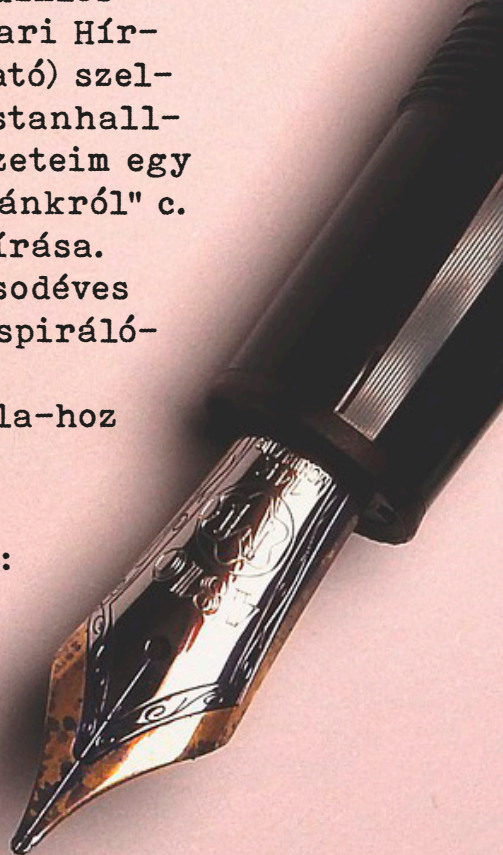
Szívélyes kollegiális üdvözlettel:

Soltész Gyula
emeritusz egyetemtanár, Gyermekklinika

„Tisztelt Soltész Gyula
Professzor Úr!

(...) Magam is olvastam az írást, és ugyancsak tanulságosnak, elgondolkodtatónak találtam. Mindenképpen szeretnénk segíteni abban, hogy minél több medikához/medikushoz eljusson. Úgy gondolom, hogy erre a legmegfelelőbb, ha a nyomtatott számunkban kap helyet. (...)”

Tisztelettel: a Confabula szerkesztősége

A lentebbiek nem rendszerezett, többször ötletszerűen válogatott gondolataim az orvosi pályáról, vagy foglalkozásról, vagy mesterségről, de legigazabban hivatásról. Mindezt egy hozzám közeli rokon fiatalembernek szántam, aki akkor még orvostanhallgató volt. Néhány barátom, akik olvasták, rábeszéltek, hogy olvashassák mások is, hátha javukra válik. Beleegyeztem. Mindehhez jogosultságomat onnan eredtettem, hogy a hat egyetemi évvel együtt (1955-1961) 51 évet (1961-2006) töltöttem el egyetemi, klinikai orvosként: egyetemi docens (1976-1989) majd professzor voltam (1989-2006, azóta professzor emeritus), egy 200 ágyas, 40 orvossal dolgozó klinika helyettes igazgatója, közel harminc éven át. Mindez idő során sok mindent tudtam érzékelni és látni, hiszen igyekeztem nyitott szemmel járni.

Az orvosi pálya a mai kulturált világban megbecsült, tisztelt, elismert és fontosnak tartott tevékenység, s nemcsak az ismert hatalmas elsajátítandó ismeretanyag miatt, hanem az elvárt (sajnos nem mindig teljesülő!) emberi kvalitások miatt is. Az is valószínű, hogy az orvosok iránti attitűdöt gyakran befolyásolja az is, hogy mindenki tudja, egyszer neki is szüksége lesz rájuk. Fentebb hivatkozott kulturált világban az orvosok általában (vagyis, nagyon nem homogén populáció!) a jómódú middle-middle classba tartoznak, felsőbb rétegek (nem pénz alapján) pedig az értelmiségi elítéléshez. Az orvosi rend mai magyarországi helyzetének taglalásába és minősítésébe nem óhajtok belemenni, és egy másik történet. De hiszem, hogy a jelenlegi status átmeneti.

Sokat beszélgettem kollégákkal, de még többet szigorló medikusokkal (nagyon sokat vizsgáztattam, mindig csak szóbeli formában) és a régebbi rendszerben szóbeli felvételi vizsgabizottsági elnökként (11 éven át) a leendő, ill. reménybeli medikusokkal, arról, hogy miért lettek, akartak vagy akarnak orvosok lenni. Nem sokkal találkoztam, aki

olyan meggyőződéssel mondta, hogy hivatástudatból, hogy el is hittem neki. Aki őszinte, mély hivatástudatból választja ezt a pályát, annak nagyon jó, annak minden egyszerűbb lesz, de ők vannak a kevesebben. A többség döntésének magyarázata: megbecsült foglalkozás, mindig szükség van rájuk, „jég hátán is meg lehet élni vele” érdekes foglalkozás, biztos anyagi bázist nyújt, mert a családban több orvos van, mert a szülei akarták így, s ilyenek. Persze, aki nem hivatástudattal jön, abban is később, a klinikai évek során, s ha gyógyító-klinikus lesz, akkor a munkája során sok minden kialakulhat, ami emberileg kitűnő, megbízható, abszolút beteg-centrikus orvossá teszi, s itt most nem a szakmai kvalitásról szólok. (Itt jut eszembe, hogy tudtommal az újabb medikus curriculum-okban szerepel orvosetika-bioetika oktatása. Ez jó, de még jobb, ha a medikus – és később a fiatal orvos – személyesen, nap-mint-nap érzékeli ezt a magatartást munkatársai, idősebb kollégái, felettesei körében, ez jobban beléivődik, mint a jegyzetek s könyvek).

Ha valaki a hatéves orvosegyetemi tanulmányokat sikeresen befejezi, diplomás med. univ.-ként alkalmassá válik arra, hogy további 5-6 év alatt valamilyen klinikai szakképesítést szerezzen, s ekkor lesz jogosult, hogy szakterületén önálló döntéseket hozva, önállóan tevékenykedjék. Persze, ez azokra vonatkozik, akik gyógyító orvosok akarnak lenni, mert egyébként egy med.univ. diplomával manapság sok minden egyébhez is lehet kezdeni. Akik orvosi (egyetemi, akadémiai) elméleti intézetekben maradnak, s valamilyen kutatómunkát végeznek, hát ez is egy lehetőség, egy kifutási mód. De ha ezt nem szenvedélyből és kutatói vénával választja valaki, akkor egy frusztrált, csalódott, gőtefark-nyírszáló áltudós (átkutató) lesz és ennyi. Nézetem szerint, tehát aki medicinát végezve gyógyító orvosi pályát akar választani, annak először azt kell eldöntenie, hogy konzervatív (spekulatív) vagy manuális (valamilyen sebészeti) szakmát kíván-e, s ennek tanulóéveit

hol szeretné eltölteni. Ez nagyon-nagyon nem mindegy, pedig a vágyak teljesülése soktényezős.

Az orvostudomány történetének legálább lényegi, áttekintő ismerete szerintem fontos minden orvos számára. E tudomány vagy „művészet” mai állását csak így lehet perspektívában látni, egyrészt, másrészt a gondolat és gyakorlat fejlődésének szépségét – a sok buktatóval együtt – csak így lehet igazán értékelni. Ha ez a tárgy nem szerepel a mai medikusok kötelező vagy választható tárgyai között – anno nekünk nem szerepelt sajnos –, maradnak a könyvek. Persze, nem orvos történetészi szintről van szó, erre ilyenkor nincs energia, s ez nem is szükséges. Egyébként, a gyógyítás történetét nem szabad összekeverni az orvostudomány történetével, a gyógyítás sokkal ősbibb, mint az orvostudomány. A gyógyítók a varázslók, később a papok rendjéből származnak eredetileg. Érdekes, tudomásom szerint a magyar „orvos” szó nyelvújítás-korabeli, s jelentése tulajdonképp: orv, titkos dolgokat tudó. Az igazi orvostudomány a XIX. sz. második felében kezdett csak fejlődni, és a XX. században vált az egyik legvirágosabb fejlődő természettudományos területté. Természetesen ennek feltétele volt a gyógyító, úgynevezett klinikai orvostudomány háttérét, bázisát képező elméleti tudományok (kémia, fizika, biokémia, később orvos technológia, stb.) egyidejű vagy megelőző fejlődése, mert hiszen a klinikai orvostudomány elsősorban alkalmazott tudomány.

Ma Magyarországon – és Európában általában – az orvostanhallgatók egyetemi képzési ideje 6 év. Az elsajátítandó tananyag állandó burjánzása miatt felmerült többször, hogy a képzési időt növelni kell, de ez ma is vitatott, ellenzett, sok oknál fogva. Jogosan részben azért is, mert mára evidenssé vált, hogy a frissen avatott orvos inkább még csak leendő orvos. Megoldásként maradt a hagyományosan megkezdőst rögzült curriculum-ok módosítása. Hát ez zajlik, hol így, hol úgy (lásd tan-

tárgy-sovinizmusok). Cél lenne legalább a négy magyar orvos képző kar curriculum-ának teljes összehangolása, az egyszerű átjárhatóság érdekében, de azt hiszem, még ez sem történt meg.

Mármost ami az oktatás formáját illeti (persze én csak a klinikai tárgyak oktatásáról beszélek): A tantermi „nagyelőadások” megtartása a professzor feladata és privilégiuma volt korábban, hosszú-hosszú ideig. Itt tudta előadni a tantárgya általa legfontosabbnak tartott fejezeteit, itt tudott szemléletet, stílust, magatartást oktatni (a klinikus nevelésének megkezdése), itt tudott érdeklődést felkelteni, s egyáltalán nyomot hagyni. A nagyelőadásnak messze nem csak adatközlés a feladata, mint előbb utaltam rá. Ugyanis, ha csak adatközlésről lenne szó, valóban napjainkban feleslegessé válna, hiszen rengeteg, jó tankönyv van, magyar és angol nyelven, nem is szólva az internet-adat lehetőségekről. De mindezekben egy medikus nagyon el tud tévedni, irányt veszíteni. Mint fő oktató, a professzor volt a fő vizsgáztató is, ez helyesen, a kötelessége is volt. Ezért volt a professzor egyetemi tanár, különben maradhatott volna akár nagyszerű főorvos is. Sajnos a mai divat az, hogy azzal az indokkal, hogy a klinikai szakterületek szétdarabolódtak (ún. subspecializálódás vagy superspecializálódás), egy-egy klasszikus nagy tárgyon belül az egyes részterületek előadását különböző előadókra bizzák, akik lehet, hogy a kérdéshez nagyon értenek, csak éppen előadni, oktatni, nevelni nem tudnak (még?), ehelyett a maguk szűk területre lokalizált elmélyült ismereteit villogtatják, többnyire rengeteg, túl bonyolult és túl színes ábrával (1. mai technikai lehetőségek, aminek egy jó előadónak ellent kell tudni állnia). De ezen új divat ellen a legfőbb érvem végül is az, hogy az orvoskari képzés feladata megfelelő általános orvosi alapismeretekkel rendelkező doktorok kiképzése, s nem miní superspecialisták indítása.

Felvétel orvosegyetemre, pályaalakmasság. Manapság az orvoskarokra jelentkezők országosan egységesített, a korábbi szakmai teljesítményeket tükröző, elért összpontszám alapján kerülhetnek be. E rendszer objektivitása és igazságossága (?) nem vonható kétségbe, de ma már felismert hibája az, hogy a leendő orvos habitusa, személyisége, általános intelligenciája, pszichológiai alkalakmassága nem kerül megítélésre, s ez baj, mert ezek a kvalitások fontosabbak, mint-hogy hogyan teljesített fizikából pl. vagy bármilyen más előírt tárgyból, ti. azt majd megtanulhatja később, vagy nem is lesz szüksége rá. Persze tudom, hogy a fenti minőségek felelősségteljes megítélése rendkívül nehéz, de nem lehetetlen. Pl. bevezethető lenne a szakmai felvételi értékelés akár mostani módja mellett egy személyes megjelenéssel egybekötött pszichológiai-teszt és általános intelligencia-teszt előírása. Fontos és nehéz kérdés persze, hogy ezen tesztek eredménye hogyan, milyen súllyal befolyásolná a végső felvételi döntést. Mindenesetre erőteljesen szó van arról, hogy valamilyen szóbeli szereplést visszaállítsanak. Nagyon üdvös lenne. Egyébként, véleményem szerint egy jó, akár kiváló gyógyító orvosnak congenitalisan okosnak kell lennie, de semmiképpen sem zseninek. Sokkal fontosabb az emberi tisztesség, következetes megbízhatóság, a szakmája iránti elkötelezett érdeklődés, a betegek becsülése, a saját szakmai határainak ismerete, a szakmai hiúság teljes hiánya, csak-hogy most néhányat soroljak.

Orvostanhallgatói évek. Nem könnyű időszak, de a későbbi orvosi lét megalapozásának az ideje. Egy értelmes és jól képzett medikusnak végzésekor van a legtöbb általános orvosi tudása, s ez a kiindulópont. Ismeretei választott szakterületének megfelelően később egyre inkább csak arra az adott területre fognak kiterjedni és elmélyülni. Orvos szakmai polihisztorok ma már nincsenek, nem is lehetnek. A medikus évek alatt nagyon kell figyelni, és sokat kell dolgozni, vagyis

tanulni. Naponta, rendszeresen, több órát, szisztemásan. Részben ez a jövő ára. Teljesen hibás, primitív módszer, és felelőtlen is, ha valaki a tanulást a vizsgaidőszakra hagyja, s a szorgalmi időszakban – azt hiszi, hogy a dolga csak eljárási (eljárókatni) az előadásokra, szemináriumokra, gyakorlatokra, s ott felszedni, amit spontán lehet. Az orvosi egyetemen a tudásért meg kell harcolni, ti. az ember saját kényelmességével, látszólagos szabadságával áll szemben. A vizsgákra mindig a megelőző fél évben kell ily módon készülni, s nem a vizsgarend szabta pár napban, ami gyakran egy-egy vizsga között rendelkezésre áll. Félig vesztett ügy, ha egy medikus sápadt, kialvatlan facies-el, enyhén aláárkolt szemekkel, esetleg a bizonytalanságtól izzadva, netán a körmét rágva jelentkezik a vizsgára. Rutinos vizsgáztató az ilyet rögtön el is küldhetné, hogy ti. ne rabolják egymás idejét. A vizsgán fontos: sötét öltöny, fehér ing, nyakkendő, vagyis a külsőségekkel is meg kell adni a tiszteletet a vizsgának és a vizsgáztatónak. Magatartásilag semmi lazaság, bizalmaskodás, jó pofizás, stréberkedés (szőnyüklődő pofa, ha a másik rosszat mond, egyetértő bólogatás a jót, pláne, ha netán a vizsgáztató villogtatja magát, stb.). Fontos még, hogy a kapott jegyet nem reklamáljuk. Tudomásul kell venni, hogy az osztályozás nem is lehet mindig teljesen objektív. Saját tapasztalatom az volt, hogy a jelest könnyű hamar felismerni, az elégtelent úgyszintén. Az elégséges az, akit majdnem ki kellene rúgni, de csak majdnem, s itt már szubjektív tényezők is hathatnak. Nekem mindig a legnehezebb volt a 3-as és a 4-es elkülönítése, ha csúnya is, itt nagyon hathatnak az emberi tényezők. Talán a legjobb lenne, amint az néhány éve a szakvizsgákon is bevezették, a három fokozat alkalmazása: kiválóan megfelelt, megfelelt, nem felelt meg.

A medikusévek alatt alakul ki, hogy diploma után milyen területen akarja magát képezni a hallgató. Ha egy medikus 5-6. éves korában ezt még nem tudja, az engem mindig gyanakvással töltött

el. A döntést nagyban befolyásolja a jelölt emberi habitusa, típusa, a 6 év alatt látottak és tapasztaltak, gyakran a vezető oktatók hatása is (1. példaképek!, ez egyébként érdekes módon nagyon meghatározó lehet!). De racionális megfontolásoknak is szerepük lehet, így pl. túl nagy szakma vagy kisebb, könnyebb szakma, hiányszakma vagy sem, az adott szakképesítés eleve milyen helyhez kötött, pl. körzeti orvos vagy idegsebész, stb. Már azt hiszem utaltam rá, legelőbb a három fő terület között kell választani: elméleti (kutató) pálya, klinikusi pálya, s ezen belül manuális vagy konzervatív szak, végül adminisztratív, igazgatási terület (szerintem pseudoorvos).

Fiatal, kezdő orvos (rezidens, gyakornok, segédorvos stb.) az új munkahelyen, kórházban vagy klinikán. A kezdeti időszak nagyon fontos a tekintetben, hogy a fiatal kollégában milyen benyomások alakulnak ki (1. első tanító szerepe az iskolában), s a befogadó közösség véleményének kialakulásában is (1. általában első benyomások szerepe, ahhoz való kötődés, ragaszkodás később, néha ugyan helytelenül). A beilleszkedés általában persze natura kérdése, de előnyös néhány dolgot tudatosan betartani, még a mai – ugyan többnyire látszólagosan – demokratikus világban is. Az orvosi társadalom ma is meglehetősen hierarchikus, bizonyos kor-, beosztás-, rangkülönbségek esetén a féloldalas, lefelé tegezés természetes, elfogadott („csendő per-tu”), ennek feloldását csak fentről lehet kezdeményezni. Egy klinika rendje feltétlenül megköveteli a rendet és fegyelmet, a pontosságot, megbízhatóságot, hogy mindenki tudja a feladatát, az önálló döntési hatáskörét. A gyakran kissé (vagy nem is csak kissé) katonás rend és szigor indokolt a vállalt felelősség súlya miatt, s azon tulajdonképp ma is érvényes elv miatt, hogy az első számú vezető (főorvos vagy professzor) egy személyben felelős mindenért. Ez a stílus a Magyarországon elsősorban – különösen a múltban – érvényesülő német-poros

iskola sajátja. Ezzel némileg ellentétes az utóbbi évtizedekben tért hódító liberálisabb angolszász stílus. Az idők változása mellett, ma is lényeges mindebben a mindenkor fők habitusa. De visszatérve a kezdő orvoshoz. Legyen érdeklődő, szorgalmas munkás, a betegektől rengeteget lehet tanulni, ti. két egyforma beteg vagy betegség nincsen. Ha valamit nem tud, ezt nem kell szégyellni: megmondani, s azt is, hogy majd utánanéző. Presztízféltés miatt sem mellébeszélni, sem eltussolni bármit, pláne hazudni tilos. Egyáltalán, feletteseitől merjen kérdezni, s a tanítást illik mindig megköszönni. Ha tévedést, hibát követ el, ezt ő mondja meg őszintén a felettesének, a kijavításból tanulni fog. Hibáznai egyébként emberi dolog, de azért óvakodni kell a túl gyakori hibázástól! Azt is nagyon fontosnak tartom, hogy a beosztottakkal mindig udvarias legyen, ami nem zárja ki a szükséges határozottságot. Tudja azt, hogy kinek kell, és hogyan kell köszönni, előre köszönni. A „nagy, fehér, mindentudó doktor” szerepét mindenkor, még nyugdíjas korban is kerülni kell. A klinikai önképzés már ekkor elkezdendő formája az, hogy mikor egy-egy számúra új betegséggel találkozik először, akkor annak rögtön (akár szabadidejében, otthon, éjszaka, stb.) utánanéző, s rögzíti, amit tud. De egy jó képzőhely sok más lehetőséget is kínál az állandó szinten tartó és továbbképzésre: konferenciák, szemináriumok, szakmai gyűlések, referátumok, kongresszusok, különböző szakmai látogatások, kapcsolatok, stb. Ezeket ki kell használni.

Orvosi irodalom nyomon követése, önképzés. Manapság a tudományos világ publikációs tevékenységében biztosan vezető (quantitative biztosan) szerepet visz az orvostudomány. Ez érdekes, sok oka van, fejlődést jelent, de vigyázni kell, mert sok a felesleges sallang, áltudományos, önmagáért való közlés is. Mert az előmenetelhez megkívántatnak bizonyos számszerű teljesítések (dolgozatok száma, szerzőségi sorrend, a dolgozatok nemzetközi idézettsége, Impact Factor, stb., stb.)

Tehát vigyázni kell az olvasásban, selektálni kell, mert a szakirodalom tanulmányozására napi rendszerességgel kell időt szánni, de ez nem végtelen természetesen. Egy lehetséges, szerintem jó megoldás: Két jelenleg a világon legelismerettebb általános orvosi hetilap nyomon követése, rendszeresen (The Lancet (angol), és a The New England Journal of Medicine (amerikai), az itthoniak közül pedig az Orvosi Hetilap. Ezekon kívül kiválasztani az adott szakterület 2. max. 3 legjobb külföldi s a vezető itthoni szaklapját. Ha mindez megvalósul – de ez nem egyszerű – akkor az illető biztosan all round up to date lesz a szakmájában. Ez pedig nagy dolog. (Megjegyzésként: jelenleg – elsősorban a II. világháború óta – a nemzetközi tudományosság nyelve az angol. Még nagy, igazán rátartó nemzetek – franciák, németek – kutatói is, ha azt akarják, hogy eredményeiket a tudományos világ megismerje, akkor angol nyelvű folyóiratban közlik).

Tudományos minősítés kérdése. Az orvosi pálya nagyon olyan – talán messze olyanabb, mint bármely más intellektuális pálya – ahol bizonyos grádusok eléréséhez a tudományos minősítés megszerzése előírtan kötelező, feltétel. Jelenleg már orvosegyetemi adjunktust is csak úgy lehet kinevezni, ha Ph.D. fokozata van – ez persze túlzás. De ha nem is előírás, egyetemen kívüli vezető orvosi állások pályázatakor is biztos előny, ha a jelölt minősített. Ez is túlzás, de attól még így van. Az alapminősítés a Ph.D. (doctor philosophiae), ezt egyetemi szinten lehet megszerezni (nagyjából megfelel, de gyengébb, mint a korábbi „tudományok kandidátusa”). A magasabb minősítés a D.Sc. (tudományok doktora, az MTA doktora), ezt az MTA elég kemény procedúra után adhatja meg. De ez pl. törvényileg semmilyen álláshoz nem követelmény, de azért bizonyos esetekben nagy előny (pl. professzori kinevezések). Tehát az alap a Ph.D., és ennek tanácsos – ha valakinek olyan a pályaterve – mielőbb nekilátni (végzés után vagy 3 éves Ph.D. student statust szerezni, vagy szerin-

tem, ami messze jobb, fiatal szakorvosként, adott tudományos témával csatlakozni az egyetem valamelyik klinikai doktori iskolájához, s néhány év alatt, munka mellett, szépen megszerezni a fokozatot.

Megjelenés, stílus. Szerintem fontos, hogy egy orvosnak (és bizony már egy medikusnak is) a megjelenése rezerváltan rendezett, enyhén konzervatíván elegáns, de sohasem feltűnő legyen. A kommunikációja nem hangos, világosan magyar, kerülve az orvosi kifejezéseket (ti. nem szakmai környezetről van most szó), az idegen szavakat, a divatos új magyar jassz szavakat – ezzel nem kell mutatni akarni, hogy milyen korszerű ő, milyen művelt, s hogy egyáltalán kicsoda-micsoda. Mindez ti. ránézésre többnyire megállapítható, s az első mondata után pedig biztosan. Persze a legjobb, ha mindez spontán, belülről jön, s nem megtanultan, mint-hogy ő egy orvos. De mindezt megtanulni is lehet, az is jobb a teljes hiánynál (érdekes, a tanult modor néha abból látszik, hogy „túlcsinált”).

Kedves Fiam, most több aspektus nem jut eszembe, pedig biztosan van még sok, pl. kívánalmak egy orvos általános műveltségét illetően. Majd később, ha eszembe jutnak, vagy ha Te kérdezel, vagy lehet, hogy már sohasem. De azért gondolom, hogy a fentiek is hasznodra lesznek vagy lehetnek. A tévedés joga nyilván engem is megillet, bár nem gondolom komolyan, hogy a fentiekben valahol is tévedtem. Legfeljebb kissé kiementem a divatból, de ezt vállalom, mert hozzám az egészséges konzervativizmus mindig közel állt, ellentétben a lihegő, erőltetett modernizmussal.

Befejezésül annyit, hogy a családom örvend, hogy az orvosi pályát választottad, ez ugye érthető. Te majd már elmondhatod és érezheted, hogy igazi orvos dinasztíából való vagy: a XIX. századvégtől kezdve a családban tíz orvos volt. Ez már dinasztíát jelent, s ez már kötelez is.

Vöröses

Kitartóan kísérik puha lépteid
a kórusban ropogó falevélcsapatok,
ahogy minden reggel útnak indulsz,
és én mindig nélküled maradok.

Csak egyszer szeretnék arra ébredni,
hogy nem a magányos, ó falak
az egyedüliek, akik hiányodban
itthon- és életben tartanak.

Ne sirasd, kérlek¹

Ne sírj kérlek, hantom felett,
nem vagyok ott, el nem temet.
Ezernyi szél, mi jégként tép,
hópihék élén a jégkék fény.
Ez vagyok én, az aranyló mezők,
a gyengéd, puha őszi esők.
Amikor felkelsz, a reggeli rohanás
közepette az az üdítő lobogás
és ahogy apró madarak köröznek
a csillagok alatt, mik téged őriznek.
Ne sirasd hát, kérlek, testemet,
nem vagyok ott, el már nem temet.

¹ A fordítás Mary Elizabeth Frye- Do Not Stand at My Grave and Weep című alkotásán alapszik.

Poeta Dunctus

Barnas Péter versei

Pusztai Réaa verse

Lassú halál

Szemébe nézve jövő suhan
magával ránt és mélybe zuhan.

A szív kihagy majd újraindul
az ész megáll és megbolondul.

Pillangó raj csapkod hevesen,
a száj mosolyra húz kedvesen.
Melegség önti el az egész testet,
lobbanó tűz ragyogja be az estet.
Remegő ujjak találhatnak egymásra,
nem figyelnek már senki másra.

Szemébe nézve mást látok
elválaszt tőle egy mély árok.
A szív remél, de tudja hogy vége
sötét felhő kúszik az égre.

Pillangók még csapnak párat
megfizetik a drága árat.

Düh járja át az egész testet
elmosva a képet mit rólad festett.
Remegő ujjak keresik a párjuk
hiába remélve a csodát várjuk.

Szemébe nézve szégyen suhan
letaszítva fentről mélybe zuhan.

A szív kihagy majd megszakad
valaki a távolban elszalad.

Pillangók járnak haláltáncuk,
valaki letépte fátyol szárnyuk.

Borzongás járja át a testet,
vak sötét uralja az estet.

Remegő ujjak fáznak magányosan,
forró könnyek hullnak bánatosan.

Szemébe nézve megbánás suhan
szerette azt, ki érte mélybe zuhant.

A szív megállt nem dobban többé
semmi sem tarthat mi él örökké.

Szürke szárnyak szerte az avarban
régie árnyak élednek a zavarban.

Lélek hagyja el a hideg testet
rémülten szeli át a fagyos estet.

Remegő ujjak virágot fognak
a könnyek most már végleg kifogynak.

Napfutár

Por kavarog lépte nyomában
Vörösen izzik a lemenő nap
Szél kíséri e sebes robogásban
Torzonborz ősz hajába kap
Fehér ruhája fodrozódik
Saruját szárnyak repítik
Rohan a lenyugvó nap alatt
Nem láthatja senki, úgy szalad
Kezében tekercset szorongat
Rajta ezernyi név; mind áldozat
Erős és kegyetlen őre ő a Földnek
Szokták hívni sorsnak, vagy teremtőnek
De volt már ördög és volt már halál
Folyton rohan, soha meg nem áll
Ezért én úgy hívom: Napfutár.

Lukács Márk verse

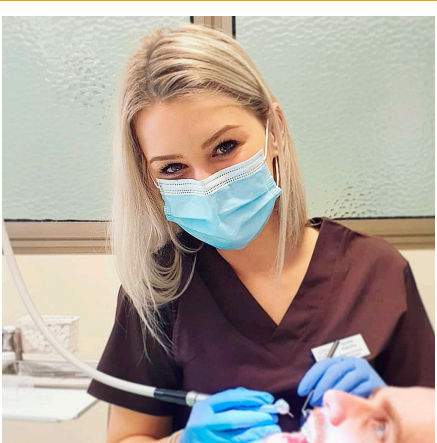
Suttogó

Hallottad?
Ahogy sóhajomat megszűrik a fák ágai,
Miközben sétálunk a hideg, téli estén,
Előttünk szaladnak a jövő nyomai,
S közben azon gondolkodsz, kivé lettél.
Láttad?
Ahogyan elvihartzott előttünk az idő,
Apró csíkokat rajzolva a hajunkba,
Bőrünkön ráncok, a mozgásunk lassabb,
Tán gyerekek futnak majd kitárt karunkba...
Érezted?
Ahogyan hideg ujjaimmal érintem a kezed,
Réveteg, mégis olyan őszinte vallomás..
Szemeiddel ösvényt rajzolsz gondolataimba,
A jelen csak tétova, üres suttogás.
Emlékszel?
Talán soha nem fogsz...
Ahogyan a lombokon átfutottak a lágy szelek,
Melletted sétáltam, némán, de boldogan...
Magamtól kérdeztem, vajon miért szeretsz...
S te valamiért mégis emlékeztél.

Kilán Zsófia verse

SIKERES NŐK

**INTERJÚ
DR. GYULAI SAROLTÁVAL**

Honnan eredt a fogorvostudomány iránti érdeklődésed?

A tudományok, különösen az orvostudomány mindig is érdekelt. Általános iskola végén kezdtem azon gondolkodni, hogy szívesen lennék nyomozó, kórboncnok vagy orvos/sebész. Aztán rájöttem, hogy számomra a legideálisabb egy olyan orvosi ág választása lenne, amiben a manuálisomat maximálisan ki tudom használni, így lettem fogorvos.

Az egyetem után hol helyezkedtél el?

Jelenleg a PTE KK Fogászati és Szájsebészeti Klinikán dolgozom, dento-alveolaris sebészet vagy hétköznapi nevén szájsebészet szakképzésben vagyok.

Ha jól tudom, nemrég Budapesten, majd Olaszországban jártál egy versenyen. Hogy jutottál oda?

Igen, habár szájsebész rezidens vagyok, az esztétikus fogászat is rendkívül érdekel. Dr. Lempel Edinának köszönhetek minden tudást és segítséget, amit ehhez megszereztem. Idén júliusban Budapesten megrendezték a XVII. Jules Allemand féle esztétikus fogászat verseny ország-

gos fordulóját, ahol a négy fogorvosi egyetem négy delegáltja közül én Pécs-et képviseltem, és egyúttal sikerült megszereznem az első helyezést is. Nyertesként pedig kijutottam a nemzetközi fordulóra, amit szeptemberben az olaszországi Chieti-ben rendeztek meg. Ugyan csak két napot töltöttem kint, de ez idő alatt is bőven szereztem tapasztalatokat.

Pontosan miből áll egy ilyen verseny?

Az országos fordulón egy fogpreparátumról vett szilikon kulcs negatívjában kellett felépíteni kompozit tömőanyagból egy nagy metszőfogat - korona és gyökér résszel együtt -, a nemzetközi versenyen pedig egy felső állcsont-ról vett gipszminta kicsiszolt metszőfogának a helyére kellett azt visszaépíteni, egy előzetes szilikon kulcs alapján. A nehézsége ezeknek a feladatoknak abban rejlik, hogy a felépített fog formájának, felszínének és optikai tulajdonságainak tökéletesen vissza kell adnia a természetes fogét, pontosabban azt a fogat, aminek a homológ párját el kell készíteni. Ennek a klinikumban is hatalmas jelentősége van: az életkorral változnak a fogak tulajdonságai, és ezt - különösen az abradált vagy trauma miatt letört metszőfogak restaurációjánál a színhúség és a felszíni textúra kialakítása szempontjából - nem lehet figyelmen kívül hagyni.

Mindezek mellett úgy tudom, hogy a művészetekben is jártas vagy. Mesélnél erről is?

Az alkotói tevékenységem időben jóval régebbre nyúlik vissza, mint a fogorvoslás iránti érdeklődésem. Persze ez hozzásegített a szakma kiválasztásához is. Hat éves koromtól kezdve jártam alapítványi művészeti iskolába, különféle festő szakkörökbe, ahol neves művésztől tanultam olajjal festeni. Tagja vagyok a Székesfehérváért Nemzetközi Művészkörnek és a Batsányi-Cserhát Művészkörnek is. Számos egyéni és csoportos kiállításon vettem részt, és rajzpályázatokon is megmértem magam.

Egyik ilyen nagy büszkeségem pl. a 2011-es Doodle4Google, ahol első helyezést értem el, ezáltal a rajzom egy napig kint volt a Google nyitólapján, és kiutazhattam Zürichbe, a Google nemzetközi központjába. Középiskolába a székesfehérvári Tóparti Gimnázium és Művészeti Szakközépiskolába jártam modell- és divattervező szakra, így a ruhatervezéshez, varráshoz is van némi affinitásom. Nagyjából 10 éve kitaláltam, hogy létrehozok egy saját brandet, a ThePhreaser-t, ami összefoglalja minden alko-

tótevékenységemet, beleértve a műkőrömpítést, amely az egyedi kézzel festett mintáimról híres. Készítek továbbá olajfestményeket, grafikákat kedvtelésre és megrendelésre is. Az utóbbi években új szenvedélyem a szálás műszempilla készítés és immáron a restauratív- esztétikus fogászat. Szeretném, ha ezt a márkát velem azonosítanák, és maradandót hoznék létre általa.

Van olyan egyéb más eredményed, amire büszke vagy, és esetleg nem sokan tudnak róla?

A fent említett Doodle4Google és a Jules Allemand Trophy nagy büszkeséggel töltenek el, de tulajdonképpen mindennek örülök, amit eddig elértem, és hogy már egészen fiatalon sok tapasztalatot szereztem mind a művészetek, mind pedig a szakmám terén. Amit esetleg megemlíthetek még, hogy 2013-ban Székesfehérvár és Fejér megye legszebb lányának választottak, így belekóstolhattam egy megyei szépségverseny világába is, szintén rengeteg élménnyel és tapasztalattal gazdagodva.

Mik a további terveid, álmaid?

Első körben szeretném megszerezni a szájszész szakképesítést, de mellette továbbra is fejleszteni fogom magamat az esztétikus fogászat terén is. A ThePhreaser márka social felületeit szeretném aktívabbá tenni, és minél több munkámat megmutatni az érdeklődőknek. Inkább rövid- és középtávú terveim vannak, melyekben főbb szempont a fejlődés, és hogy megtartsam magamban az elhivatottságot, a kreativitást és azt a maximalizmust, amit tőlem megszoktak már.

Üzennél valamit a hallgatóknak?

Ha tudod, hogy mi a hivatásod, mi az, amit igazán csinálni szeretnél, sose hagyd, hogy eltántorítsanak tőle! Nagyon sok idő ez az 5-6 év, amit az orvosin töltünk, de úgy hiszem megéri, mert ami utána jön, az sokkal jobb. Ez tartsa Benneteket a lelket egy-egy pokoli vizsgafelkészülés alatt. Minden csak átmeneti, át kell lendülni rajta, hogy később azzal foglalkozhass, amivel igazán szeretnél! És persze egyetem alatt és után is fontos, hogy legyen egy olyan hobbitok, ami örömet okoz a mindennapokban.

Köszönöm szépen a beszélgetést!

Készítette:
Bukran Miriam

Interjú a női focicsapat két tagjával: Harmath Lilla és Koloh Regina negyedéves gyógyszerész-hallgatókkal

Hogyan jött létre a női focicsapat az egyetemen?

Lilla: Mikor idejöttünk, akkor már ismerkedésnél megtudtuk egymásról, hogy mindkettőnket érdekel a football, és amikor az *Orientációs Napon* összefutottunk, is beszélgettünk róla. Kiderült, hogy nincs az egyetemen női foci lehetőség, így megbeszéltük, hogy jó lenne egyet összehozni valahogy.

Regina: Eleinte testnevelés keretein belül jártunk el a fiúkhöz focira. Ott ismertük meg az edzőt, *Samut*, akivel beszélünk is róla, hogy ha sikerülne összeszedni több lányt, akkor lehetne külön testnevelés órát indítani, később pedig edzéseket tartani.

Mikor alakult ki a teljes felállás, és indultak el az edzések?

Regina: Első évben még csak mi ketten jártunk a fiúkhöz focizni, utána sikerült egyre több érdeklődőt találni, és a női foci tesin egyre többen gyűltünk össze. Bár biztos volt, aki csak azért jött, mert jó volt az időpont, vagy épp mert itt volt szabad hely (mosolyog).

Lilla: Most már 14-en vagyunk, és a többség nem csak testnevelés óráként tekint rá.

Milyen az edző, és hogy néz ki egy edzés?

Regina: *Bartha Sámuel*, vagyis Samu, az edző. Szerencsénk van vele, mert sokat intézkedik a csapat nevében, és jó a szervezői készsége is.

Lilla: Neki köszönhetjük a mezeinket, és abban is óriási szerepe volt, hogy megrendezik a *Karok Közötti Bajnokságot*. Sőt, még a kapusunkat is ő találta. Az edzések szorgalmi időszak alatt végig megvannak tartva. Most heti kettő: hétfőn beton, kedden műfű, és másfél óra az egész. Az elején egy kis bemelegítés, passzolgatás, kapura lövés, és utána bő egy óra játék.

Regina: A hétfői nap a tesi keretein belül, a *Balassa* mögötti pályán zajlik, a keddi edzést pedig testneveléstől függetlenül, a *Szántó Kollégium* melletti *PMFC Stadionban* tartjuk.

Kik a csapattagok? Milyen arányban vannak kezdők, fociban jártas tagok, alsóbb illetve felsőbb évfolyamokról?

Regina: Teljesen vegyes.

Lilla: Akik tesiként veszik fel, azok alsóbb évek általában. A keddi edzéseken viszont több a felsőbb éves, sőt vannak végzősök is. A csapatban mi ketten vagyunk gyógyszerészek, az *ÁOK*-ról van négy magyar, négy norvég és három német lány.

Regina: A német lányokból van, aki még csak nemrég kezdett el járni. Próbálkoztunk más

karokról is bevonni hallgatókat. Például az *ETK*-ről voltak ismerőseim, csak sok más elfoglaltságuk miatt sajnos erre már nem volt kapacitásuk. Viszont nagyon szívesen látunk mindenkit, bárhonnán. Az új kapusunk például az *ETK*-ről jött. Igaz a csapatról beszéltünk, de *Józsai* bácsit nem hagyhatjuk ki, aki a szertáros, és mindig nagyon kedvesen fogad minket. Készül a fényekkel, mikor tudja hogy jövünk, mindent előkészít. Mezt is kapott tőlünk. Lényegében ő is szerves része a csapatnak.

Lilla: Legelső nap is, mikor még idegen volt minden, elkezdtünk beszélgetni, és azóta is nagyon jó a kapcsolatunk vele. Edzéseknél is az az első, hogy beköszönünk hozzá. Mikor nem voltak edzések, akkor is mindig érdeklődött, hogy megyünk-e vagy minden rendben van-e.

És hogyan éretítitek meg egymást az edzésen és a játék közben, a külföldi hallgatókkal hogyan kommunikáltok?

Regina: Angolul. De minden el van mondva mind a két nyelven.

Lilla: Mivel sok a norvég, ők természetesen sokszor beszélnek a saját nyelvükön egymás között. De igen, a közös nyelv az angol, és persze a magyar e mellé, hogy biztos mindenki mindent értsen.

Mik a kitűzött tervek, célok?

Regina: Leginkább az volt, hogy legyen csapat, és ki tudjunk állni valamilyen bajnokságon. *Medikus Kupa* volt még nagy cél, de a többi egyetem nem tud kiállítani női focicsapatot, így ott nem tudunk versenyezni. Viszont *Samuval* beszélünk a karok közötti bajnokság lehetőségéről, el is kezdtünk szervezkedni, utána kérdezni, és mikor mindenhol rábólintottak, akkor nagyon örültünk. Így amit akartunk, azt lényegében elértük! Van csapat és bajnokság is, amin szerepelhetünk (mosolyognak).

Lilla: Célnak még azt mondanám, hogy ha fél évente vagy évente lenne megtartva ez a bajnokság, az jó kezdeményezés lenne. Így még több lányhoz juthatna el a híre az edzéseknél. Azok, akik szeretnek focizni, vagy csak kipróbálnák magukat benne, ne féljenek jönni, várjuk őket nagyon a csapatba. Nyitott a lehetőség,

hogy jöjjenek hétfőn 19 órától. Szívesen adunk bővebb információt, ha ránk írnak, akár *Facebookon*. Aki életében egyet-kettőt rúgott még csak labdába, ő se féljen megkeresni minket, vagy ha van motivációja és kedve, ne tántorítsa el őket, hogyha nem tudnak játszani. Abszolút nem probléma, mi sem tudunk!

Regina: Minél többen vagyunk, annál jobb. Nem feltétel a profi játék, hiszen az a cél, hogy jó hangulat legyen, érezzük jól magunkat, és eresszük ki a gőzt. Aki eljön nem azt látja, hogy vigyázzban állunk és csináljuk a feladatokat, hanem mindenki röhög magán vagy a másikkal, hogy mekkorát rúgott a levegőbe meg ilyenek...

Lilla: Nagyon jó érzés mikor a norvégok megköszönik, hogy itt lehetnek, mindig bocsánatot kérnek, ha nem érzik magukat olyan jónak, de mi biztatjuk őket, és tők jó látni, hogy lelkesek és mennek, futnak, fejlődnek. Azt tudom erre mondani, hogy a hangulat az adott, a tehetséget meg együtt kihozzuk mindenkiből.

Köszönöm szépen a beszélgetést!

Készítette: Bukran Miriam

CONFABULA

október/II.

POTE Orvostanhallgatók lapja

VISSZATEKINTÉS

Medikus értelmező szótár anno 1992-ben és most

Annak idején éppen ennek a rovatnak az írásával kezdtem meg pályafutásom az iskolaújságnál, így mondhatjuk, hogy ezzel visszatérek a kezdetekhez. A visszatekintés rovat számomra sosem egyszerűen egy régi cikk újírását jelentette, hanem lehetőséget arra, hogy kapcsolatot keressünk és teremtsünk a múlt és a jelen között. Ennek jegyében állítottam össze ezt az írást is, hiszen több, mint egy hónapja jelent meg Instagram profilunk új, rendszeres, hétindító sorozata „Medikus értelmező szótár” címmel. Így mikor a régi Confabulákat olvasgatva az utolsó oldalakon ráleltem az „Orvosi értelmező szótárra haladóknak”, úgy gondoltam, érdemes lenne ebből szemezgetni Nektek. Remélem, Ti is megmosolyogjátok majd e sorokat. Bár mivel 30 évvel ezelőtti humorral íródtak, lehetséges, hogy kell pár másodperc, mire a megfelelő szinapszisok kialakulásával megértjük, az író miért éppen arra a magyarázatra asszociált. :D

A Confabula 1992. szeptemberi számából:

- bacillus: római egysejtű hadvezér
- balneológia: nagytestű vízi emlősök fürdőzési szokásaival foglalkozó tudományág
- beivódás: intoxicatio alcoholika
- bigeminus: nőhiány
- bronz kór: i.e. harmadik évezredtől feljegyzett betegség

A Confabula 1992. októberi számából:

- callus: „Hívj bennünket!”, lelki sebeket hegesztő segélyszolgálat
- coccus: pálmafákon élősködő gömb alakú mikroorganizmus
- distalis: olyan edény, amelyet ünnepekkor a díszasztal legtávolabbi pontjára helyeznek, hétköznapokon egyszerűen csak tárolásra használják
- drén (Dr én): önbizalom növelő szócska
- dudor: nyolcadik törpe, a mesében azért nem szerepel, mert csak púp volt mindenki hátán

A Confabula 1992. novemberi számából:

- emberöltő: suturát végző, egyetemet végzett egyén
- erosio: érzékenység okozta felmaródás
- falx: sarló alakú kommunikációs eszköz
- faringoszkóp: a női test hátsó felének mozgását követő érzékszerv, más néven férfi szem
- feedback (ang.): vomitus
- foramen (ang.): egy férfiért
- fornix: félangol kifejezés a Mo-i orvosok fizetésére
- fossa: vizsga előtti állapot
- furfur: POTE vezetőség

Aki esetleg nem követné Instagram profilunkat (@confabull), egy kis ízelítő az eddig megjelent Medikus értelmező szótárakból:

Ha megosztanátok hallgatóársaitokkal hasonló agyszüleményeiteket, várjuk őket Instagramon üzenetben, vagy a confabula.szerkesztoseg@gmail.com e-mail címre!

Készítette:
Takács Báborka

MŰVÉSZETEM LOPVA

(- lopva nem egyedi). Miért nem alkotunk eredetien?

Ezzel a gondolattal kezdtem nyomozni a címben említett témában, amiről sajnos eddig magyar nyelvű írás még nem született. Távolabbi országokban viszont annál inkább férkőzik a köztudatba a jelenség, ami a művészhadserg kibontakozásának és elismertségének határait látszik meghatározni: a tudat alatt történő másolás.

Mikor papírra vetődik a fejünkben tobzódó gondolatok tömkelege, esetleg hangként nyilvánul meg egy frissen komponált zenedarabban, valóban az egyénünk tükröződését érzékeljük?

Néha fel-felbukkanó, saját ötletünknek tekintett gondolatokkal gyakran találkozhatunk, főleg kreatív munka közben. Esetleg be is számolhatunk ötleteinkről a minket körülvevő embereknek, amikor is kiderül a történet csavara: pár napja pont ők meséltek nekünk róla. Ajjaj... vajon miért hittük azt, hogy mi vagyunk az ötletgazdák?

Ilyen incidens nemcsak a rendszeresen alkotók kínos emlékeként jelenhet meg, hanem beékelődhet bármely szociális helyzetbe, így nem kizárt, hogy spontán rendez-vous-n találjuk magunkat az érzéssel. A furcsa az lehet, hogy mindez tudattalanul megy végbe, és függ a hozzáállásunktól is.

Mert közel sem mindegy, hogy kriptomnéziában van részünk, vagy épp direkt űzzük a plagizálás művészetét.

KRIPTO... MI?!

Ronald T. Kellogg kognitív pszichológus így magyarátaná röviden (persze ha tudna magyarul) a szó tudományos definícióját: „az a meggyőződés, hogy egy gondolat új, miközben valójában egy emlék”. Vagyis memóriatorzítás, mikor az alany elméje saját találmányaként idéz elő például egy eszmét, dallamot vagy viccet, noha ezeket valószínűleg külső behatás formájában kapta. Leginkább akkor jön létre, mikor a szemlélő nem képes megfelelően kategorizálni az inger forrását (például magas kognitív terhelés alatt áll - “hmm... vajon világosat vagy barnát kérjek?”). Érdekes, de kutatások szerint nagyobb eséllyel kapja el a grabancunkat a kriptomnézia-szörny azonos neműek társaságában, illetve például akkor, amikor nem tudatosan egy korábban hallott ötletet feljavítunk, kiegészítünk. Az agy ilyenkor a szemantikus memóriában tárolja el magát az ötletet, amely viszont kevésbé alkalmas az információ kontextusának rögzítésére. Lehet, hogy megvan a megoldás, miért is „találhattuk ki” ugyanazt a viccet, mint amit a nagypapánk mesélt jóízűen a karácsonyi vacsorán.

BŰNÖSÖK ÉS ÁRTATLANOK

A kriptomnézia ismeretlenségének egyik tényezője lehet, hogy meglehetősen nehéz egyértelműen megállapítani. Egész könnyen „bekamuzható” egy véletlenszerű másolás, ha kalózkodással vádolnak minket, mivel senki se képes a gondolatainkban turizni. A szélesebb körben ismert plágium fogalma például számos ponton hozható összefüggésbe a kriptomnéziával – mivel a kettő nem ugyanaz!

Plágiumnak azt nevezzük, mikor valaki az eredeti szerző munkáját saját publikált szerzeményében hivatkozás és/vagy szerzői engedély nélkül felhasználja, azt sajátjaként tünteti fel (plagiare = gyermekeket vagy rabszolgát rabolni).

Fontos, hogy ez szándékos. Mások szerzői jogainak megsértéséért általában pénzbírságra kötelezik az elkövetőt. Persze vannak kivételes esetek, például mikor a védelmi idő elévül, és egy alkotás közkinccsé válik, ilyenkor a vádak is enyhülnek. Merthogy a művészeti iparnak nem egy pere végződött súlyos kártérítési kötelezettséggel...

MY SWEET LORD

... a zene címe, ami bírósági affért hozott a híres Beatles-gitáros, George Harrison életébe. A szám még javában a slágerlisták élén jelent meg, mikor a Chiffons lányzenekar számainak jogtulajdonosa plágiumperrel csapott le, mondván, hogy a nagy slágert a He's So Fine című dalukról koppintotta a zenész. A másolás tényének megállapításához a bíróságon két dolgot vettek figyelembe: hogy alapvetően hasonlít-e a két szerzemény, illetve hogy Harrisonnak volt-e „hozzáférése” a korábbi dalhoz, vagyis ismerhette-e a Chiffons slágerét. A második tárgykörben nem volt sok vita, Harrison elismerte, hogy hallotta a lánybanda számát annak idején. Később I, Me, Mine című önéletrajzi könyvében így írt az esetről:

„Egy idő után már tényleg kezdtem elhinni, hogy az a pár hangjegy valójában a Bright Tunes tulajdona...”

HÍRES KRIPTOMNÉZIÁHOZ KAPCSOLÓDÓ VÁDLOTTAK MÉG:

Friedrich Nietzsche

Így szólt Zarathustra c. könyvében egy incidens szóról szóra megegyezik egy 1835-ös antik könyvben leírttal, amit testvére szerint 11 éves korában olvasott.

Schmitt Pál

Kisdoktori dolgozatából kb. 180 oldal szinte szó szerinti egyezést mutat Nikolaj Georgiev tanulmányával. Illetve további 17 oldalról derült ki, hogy szintén egy másik írás fordítása.

Fluor Tomi vs. LMFAO

Mizu: „Álljunk össze, mint két kicsi legó” vs. Scream My Name: „We fit together like if we were two legos”. Na vajon?

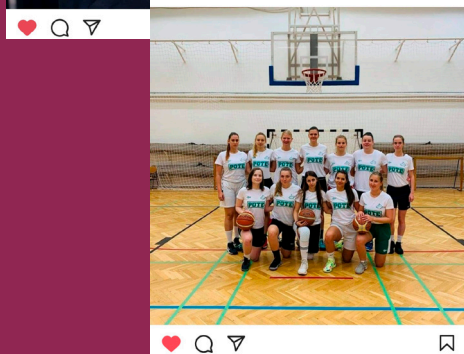
LEHET, HOGY A MŰVÉSZET CSUPÁN KRIPTOMNÉZIA?

Kizárt, hogy egyenlőségjelet lehetne tenni a két fogalom közé. Ugyan az alkotás lehet saját élményeink, érzéseink új köntösbe burkolása (és ez kissé összecseng a kriptomnézia definíciójával), de a fogalom kapcsán eszünkbe juthat a tudatosság, az előre megtervezett felépítés, ami döntő tényező a megítélésben. Az alkotó tudatában van annak, hogy palettáján nyomot hagyott a tapasztalat, és ha akarja, ez szolgáltatja következő munkájának alapanyagát. Hiszen nem születik minden új produktum steril, átlátszó műanyagba göngyölve – de miért is lenne ez a cél? Ha csupán ilyen homogén alkotásokat élveznénk, elmaradna a művészet interpretálásának egy fontos mozzanata: önmagunk, élményeink, gondolataink fellelése a műben. Talán az előttünk lévőből építkezés mindig is a kreativitás szerves részét képezte, és így marad meg az az alkotási láncolat, amelyben mi is egy-egy láncszemet képezhetünk.

Egyáltalán fontos, hogy eredetiek legyünk?

Írta:
Várad Kata

Instagram @confabull

2019 márciusában indult el *Instagram* oldalunk, mely azóta hihetetlenül nagy utat járt be. Ugyanezen év szeptemberében sok új lelkes taggal bővült a szerkesztőség, akik közül többen azóta is készítenek tartalmat. Elsősorban nekik köszönhetően mostanra majd 1.000 követővel büszkélkedhetünk. Jellemzően az egyetemi élet aktualitásait egészítjük ki rendszeresen megjelenő tartalmakkal, melyek közül a *Visszatekintés* rovatban már bemutatásra került a hétfőnként közzétett *Medikus értelmező szótár*. Most azonban szélesebb körben is szeretném megismertetni tevékenységünket közösségi média felületeinken, kezdve az egyik legsikeresebb tartalmak egyikével.

Humans of POTE (alias HoP)

Megszületésekor volt szerencsém jelen lenni még egy járvány előtti szerkesztőségi megbeszélésen. Az ötletgazda, aki azóta már „dr.-rel” dicsekedhet, a *Humans of New York* (HONY, New York utcáin készített portrék és interjúk gyűjteménye) nyomdokaiiban szeretett volna járni ezzel az elsősorban hallgatókat saját szavaikkal bemutató portrészorozattal. A maximális karakterhosszat leszámítva szabadkezet kapnak az aktuális HoP alanyok, tulajdonképpen bármiről írhatnak, mely írás mellé legalább egy általuk választott képet is megosztunk. Alkalmanként nem csak egyének, hanem csapatok is megkeresésre kerülnek, ők olyan külön kiadásokban kerülnek bemutatásra, mint például a HoP GT és MK. Jelenleg a 62. résznél járunk, de reméljük, hogy a határ csak a csillagos ég...

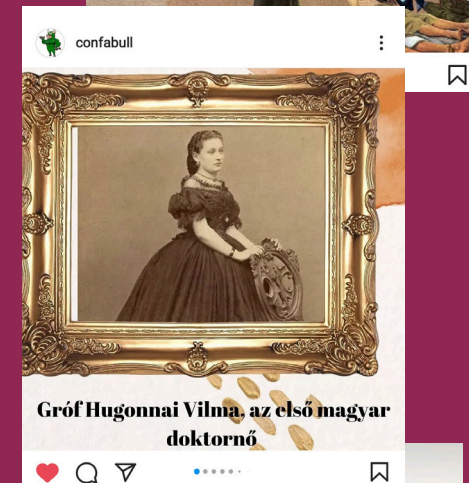
Orvostörténeti karcolatok

Az orvostudomány fejlődésével nehéz lépést tartani, egyik legnagyobb kihívás lesz *up-to-date*-nek maradni leendő szakterületünkön. Ennek ellenére a legtöbb tárgy oktatása során nem szorítkoznak csupán a jelenlegi álláspont átadására, hanem a korábbi, mára csupán történelmi jelentőséggel bíró információk is elhangzanak. Ez olykor bosszantó lehet, hiszen sokszor így is túl sok az infó, amit be kéne fogadni egy óra alatt, azonban mi igyekszünk az orvoslás történelmének egy-egy érdekesebb aspektusát élvezhetőbb formában megosztani *Veletek*, melyeknek sosem lehet tudni, mikor veszi hasznát az ember. Lehetséges, hogy egy vetélkedőn éppen az 50 milliós kérdésre tudtok majd válaszolni ennek köszönhetően. ;)

Olykor le is teszljük *story-s* kvíz formájában, mennyire ragadtak meg a dolgok a fejtekben egy olvasás után. És ha már történelem, az Orvostörténeti karcolatok kiegészítéseként híres magyar orvosok, orvosnők, egészségügyben dolgozó személyek életéről is készítünk ismeretterjesztő posztokat. Nem, szerencsére nem csak *Semmelweis Ignác* érdemei vitathatatlanok.

FőzőcsKe(dd)

Bár az ember azt hinné, hogy egyetem mellett nemigen jut idő sütésre-főzésre, mégis azt vettem észre magamon, illetve a környezetemben lévők által is megerősítést nyert bennem, hogyha nem is rendszeresen, de sokaknak nyújt kikapcsolódást egy-egy zacskós leves vagy gyorsfagyasztott hús helyett valami finomabb és egészségesebb fogás elkészítése, akkor is, ha egyértelműen több a macera vele. De nyugalom, nem csak a gourmetek számára osztunk meg recepteket *story-k* formájában minden kedden, gondolunk azokra is, akik inkább az egyszerű és gyors tápanyagbevitel mellett teszik le a voksukat.

Film- és sorozatajánló

Hétről hétre készítünk sorozat- vagy éppen filmajánlókat, melyek nagy előnye az újságban megjelent társrovatokhoz képest, hogy a jelen trendekre reagálva azonnal el tudjuk őket készíteni, hisz nincs több hétnyi átfutási idő, mire megjelenhetnek. Gyakran Titeket is megkérdezzük, mi éppen az aktuális kedvencetek, vagy megkérünk, hogy ajánljatok hallgatótársaitoknak új, potenciálisan függőséget okozó, darálható sorozatokat. Egy-egy híresebb vagy hírhedtebb alkotásnak pedig nem vagyunk restek utánanézni, és *fun fact*-eket összegyűjteni a forgatásról, helyszínekről vagy színészekről.

Koktélok

Általában csütörtökönként (kém... *Medikus Csütörtök*) jelenik meg koktél rovatunk legújabb része, mely garantáltan feldobja az estét. Szezonhoz igazodva tematikus, olykor teljes mértékben egyedi recepteket osztunk meg Veletek, mely a visszajelzések alapján sokak tetszését elnyerte.

Idézetek

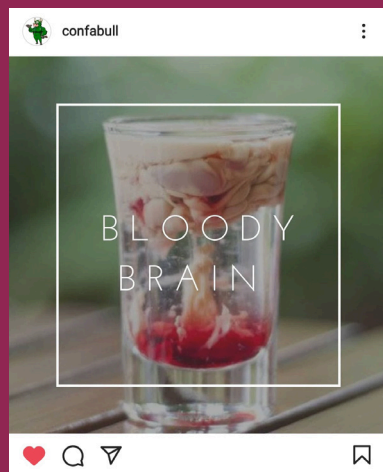
Ismerős az érzés, amikor vizsgaidőszakban tanulás helyett/mellett csak céltalanul pörgeted az instát? Sajnos nekünk sem jut igazán időnk többre, így ilyenkor csupán motiváló, olykor szarkasztikus, vicces idézetekkel igyekszünk tartani Benneteket a lelket, tudatva, hogy nem vagytok egyedül!

Confabula etikett

Ez az egyik legfrissebb rovatunk, mely legújabb szerkesztőségi tagunknak köszönhetően indult. Reméljük, ez segít eligazodni majd a társadalmi útvesztőben, és megóv Titeket attól, hogy kellemetlen szituációkba kerüljétek az illemszabályok hiányos ismerete miatt!

Remélem tetszett ez a kis ízelítő! Ezek mellett pedig számos más tartalommal is találkozhattok, ha bekövettek minket Instagramon (@confabull) vagy lájkoljátok a Facebook oldalunkat!

44 facebook.hu/Confabula

Írta:
Takács Bíborka

november -
december

PROGRAMAJÁNLÓ

11.24.

// OPEN MIC

11.26., 12.08.

// A Playback Színház előadása

11.27.

I. Medikus Falmászó verseny (kezdő/haladó) - Pécsi Sasok Mozgásközpont

11.18.

// Farkas Gábor Liszt-díjas zongoraművész koncertje

11.20.

// Pál Utcai Fiúk koncert

11.26. - 12.24.

// Pécsi Adventi Kézműves és Mesevásár

12.18.

// Brains - Pécsi Est

12.26.

// Halott Pénz évváró koncert - Lauber

12.29.

// Anima Sound System - Gypsy Sound Clash 20 - Pécsi Est

12.30.

// 30Y - Pécsi Est

Forrás:
pecsiprogram.hu
programturizmus.hu
iranypecs.hu
madeinpecs.hu

Összeállította:
Takács Bíborka

2021. NOVEMBER 45

LEGYÉL TE IS CONFABULÁS!!!

ÉRDEKEL AZ ÚJSÁGÍRÁS, TÖRDELÉS, FOTÓZÁS?

Szívesen megosztanád írásaidat, novelláidat, verseidet?

LENNE KEDVED INTERJÚZNI EGYETEMÜNK PROFESSZORAIVAL?

SZERETNÉL EGY DINAMIKUS CSAPAT TAGJA LENNI?

Né habozz, keress minket bizalommal!

Mima

Karina

Dani

Kriszti

Detti

Viki

Évi

Nina

Petra

Borka

Emma

Kata

ELÉRHETŐSÉGEK:

Takács Báborka Rebeka

confabula.szerkesztoseg@gmail.com

borka9517@gmail.com

facebook.com/Confabula

instagram.com/confabull